

Parlamentul Republicii Moldova

STENOGRAMA ședinței plenare a Parlamentului Republicii Moldova din ziua de 1 noiembrie 2018

SUMAR

1.	Aprobarea ordinii de zi.	4–35
2.	Adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte legislative (<i>Legea cu privire la Curtea Constituțională – art. 31; Codul jurisdicției constituționale – art. 4</i>). Proiectul a fost dezbătut anterior la ședința din 25 octombrie 2018. Nr. 347 din 16.10.2018	35–36
3.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege cu privire la parcurile științifico-tehnologice și incubatoarele de inovare. Nr. 233 din 06.07.2018	36–37
4.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte legislative (<i>Legea instituțiilor financiare – art. 38⁵, 38⁷, 38⁹, 38¹¹; Legea privind garantarea depozitelor persoanelor fizice în sistemul bancar – denumirea legii, art. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 11 ș.a.; Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale – art. 80; Legea privind activitatea băncilor – art. 24</i>). Nr. 269 din 19.07.2018	37–38
5.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea articolului 38 din Legea nr. 288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne. Nr. 303 din 08.09.2018	38–41

6.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege cu privire la modificarea unor acte legislative (<i>Codul fiscal – art. 7, 19, 69¹¹ ș.a.; Legea cu privire la tariful vamal – art. 28, Anexa nr. 2; ș.a.</i>). Nr. 346 din 12.10.2018	41–43
7.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru ratificarea Protocolului adițional dintre Republica Moldova și Republica Croația cu privire la amendamentele introduse în Acordul dintre Republica Moldova și Republica Croația privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor. Nr. 349 din 17.10.2018	43–46 50–51
8.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege cu privire la răspunderea și cerințele de asigurare a operatorilor aerieni și a operatorilor de aeronave. Nr. 309 din 20.09.2018	46–50
9.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege privind scutirea de taxa vamală, taxa pentru efectuarea procedurilor vamale și de taxa pe valoarea adăugată, fără drept de deducere, a mărfurilor și serviciilor importate și/sau livrate pentru construcția Centrului Cultural-educațional în municipiul Ceadâr-Lunga, UTA Găgăuzia. Nr. 325 din 01.10.2018	51–59
10.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru completarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18 aprilie 2002 (<i>art. 109</i>). Nr. 228 din 05.07.2018	59–61
11.	Audierea Avocatului Poporului pentru drepturile copilului referitor la cazul încălcării flagrante a drepturilor copiilor de la Liceul Teoretic „Lucian Blaga”. Raportor – Maia Bănărescu, Avocat al Poporului pentru drepturile copilului	61–89
12.	ORA ÎNTREBĂRILOR Prezentarea răspunsurilor la întrebări: - Prezentarea răspunsului la întrebarea domnului deputat Corneliu Dudnic, de către domnul Gheorghe Gaberi,	89–93

<p>director general al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, referitor la posibilitatea păstrării abatorului din orașul Vulcănești, în contextul sporirii măsurilor de securitate contra răspîndirii peștei porcine.</p>	
<p>- Prezentarea răspunsului la întrebarea domnului deputat Corneliu Dudnic, de către domnul Gheorghe Gaberi, director general al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, referitor la reorganizarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, în contextul fuzionării agențiilor teritoriale Cahul și Vulcănești cu păstrarea sediului în orașul Cahul.</p>	93–96
<p>Adresarea întrebărilor:</p>	
<p>- Întrebarea doamnei deputat Elena Bodnarenco, adresată Guvernului Republicii Moldova, referitor la măsurile întreprinse de Guvern pentru construcția unei stații de epurare în orașul Soroca.</p>	96–97
<p>- Întrebarea doamnei deputat Elena Bodnarenco, adresată Guvernului Republicii Moldova, referitor la măsurile întreprinse de Guvern pentru crearea Zonei Economice Libere în orașul Soroca.</p>	97
<p>- Întrebarea doamnei deputat Inna Șupac, adresată Consiliului Coordonator al Audiovizualului, referitor la măsurile întreprinse de Consiliul Coordonator al Audiovizualului față de postul de televiziune „Publika TV” pentru răspîndirea unor știri false.</p>	97–98

Ședința începe la ora 10.04.

Lucrările sînt prezidate de domnul Valeriu Ghilețchi, vicepreședinte al Parlamentului, asistat de domnul Vladimir Vitiuc, vicepreședinte al Parlamentului.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

...

Stimați colegi,

Rog să vă ocupați locurile.

Haideți să facem liniște.

Îl rog pe domnul Ganaciuc să anunțe prezența la ședința de plen din această zi.

Domnul Maxim Ganaciuc – șeful Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:

Doamnelor și domnilor deputați,

Bună dimineața.

Vă anunț că la ședința Parlamentului, din totalul celor 101 deputați, și-au înregistrat prezența 89 de deputați. Nu s-au înregistrat deputații: Candu Andrian – cerere, Furculiță Corneliu – cerere, Greceanîi Zinaida – cerere, Cernat Vladimir – cerere, Zotea-Durnea Alina – concediu medical, Bolea Vasile, Mocanu Gheorghe, Apostol Ion, Boțan Roman, Carp Lilian, Casian Ion, Ghimpu Mihai.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Am înțeles că colegii liberali ... Ne anunță că vor veni.

Oricum avem cvorumul, haideți să ne ridicăm în picioare pentru a onora Drapelul de Stat al Republicii Moldova. (*Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.*)

Astăzi este 1 noiembrie, intrăm în ultima lună de activitate deplină a acestei legislaturi, sper să intrăm cu dreptul.

În perioada premergătoare ședinței de azi și-au sărbătorit ziua de naștere patru colegi de ai noștri, este vorba de: Vasile Bolea, Tudor Deliu, Aliona Babiuc și Vladimir Odnostalco. Îi felicităm și le urăm multă sănătate. (*Aplauze.*)

Biroul permanent a adoptat un proiect al ordinii de zi, dar înainte ca să adoptăm ordinea de zi am zece solicitări pentru modificarea ordinii de zi și le voi lua în ordinea în care stau aici în fața mea.

Prima solicitare vine din partea unui grup de deputați din Frațiunea Partidului Socialiștilor care solicită audierea Ministerului Economiei și Infrastructurii și Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică.

Cine va prezenta?

Domnule Mudreac,

Vă rog.

Domnul Radu Mudreac:

Da. Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

În anul curent a cincea oară fac acest demers și interpelare față de Parlament de a accepta audierea Ministerului Economiei și Infrastructurii și a directorului general al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică privind situația din domeniul termoenergetic.

Stimați colegi,

Cunoaștem cu toții că la începutul anului a fost o ieftinire a gazelor naturale cu 20%, ca urmare toată lumea, toată țara a așteptat să aibă loc o ieftinire și a gigacaloriei și un recalcul pentru lunile ianuarie, februarie ale anului curent, însă aceasta n-a avut loc.

Și în pofida faptului că sîntem deja la începutul noului sezon de încălzire, instituțiile care au fost menționate n-au readus și prețurile la gigacalorie în conformitate cu ieftinirea gazelor naturale.

Este o revoltă socială în societate. De aceea solicitarea noastră este de a invita acești funcționari și de a vedea, care este motivul că n-a fost recalculată acea gigacalorie pînă la ziua de astăzi?

Știm ce problemă este la acele persoane care sînt pensionari, invalizi, care nu-și pot onora obligațiunile de a achita la un preț destul de ridicat gigacaloria, de aceea și solicitarea este de a întreprinde această măsură de audiere.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc, domnule Mudreac.

Nu văd alți doritori să se expună la acest subiect, de aceea voi supune votului această propunere.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Voturi insuficiente.

Dar dacă doriți să fie numărate voturile, domnule Mudreac, pot să solicit acest lucru.

Numărătorii,

Vă rog să fiți atenți.

Încă o dată, cine este pentru propunerea de a fi audiat ministrul economiei și infrastructurii, cît și directorul general al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, vă rog să votați. Cine este pentru?

Și numărătorii să fixeze acest număr.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 21.

Sectorul nr. 2 – 5.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Carpov,

Ați putea să ne ajutați? Domnul Mocanu nu este, absent.

Domnul Eugen Carpov:

Sectorul nr. 3 – 14.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

40 de voturi, insuficiente ca această propunere să fie adoptată de plen.

Următoarea propunere, de asemenea, vine din partea Frațiunii Partidului Socialiștilor care solicită audierea ministrului educației, culturii și cercetării.

Cine va prezenta? Doamna Radvan.

Poftim, doamnă Radvan.

Doamna Marina Radvan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Уважаемые коллеги!

Все чаще к нам поступают тревожные сигналы о том, что происходит разрушение памятников архитектуры и истории, несмотря на то, что они являются культурным достоянием, находятся под охраной государства и защищаются законом.

Все мы с вами недавно стали свидетелями того, как был уничтожен Дворец культуры профсоюзов и уникальная мозаика с фасада здания была демонтирована. К сожалению, до сих пор мы ничего не знаем о ее судьбе. И хочу отметить, что несмотря на то, что она входит в реестр памятников, мы не увидели конкретных действий, направленных на ее сохранение в дальнейшем.

Также прямо сейчас по бульвару Штефана чел Маре ведутся работы по разрушению элементов декора, украшавшего фасад здания в исторической части нашего города. Это всего лишь несколько примеров. И хочу отметить, что за последние несколько лет было разрушено более ста памятников архитектуры и истории, и что эта тенденция сохраняется.

В связи с этим мы считаем, что нам необходимо как можно скорее заслушать министра образования, культуры и исследований в связи с данным вопросом и узнать у министерства, какие конкретные меры принимаются по сохранению памятников архитектуры и истории.

Спасибо.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumim, doamnă Radvan.

Doamnă Bodnarenco,

La acest subiect, înțeleg?

Doamna Elena Bodnarencu:

Da, la acest subiect.

Mulțumim.

Как только начался снос Дворца профсоюзов на Рышкановке, фракция Партии коммунистов сделала запрос в ходе часа Правительства о судьбе этой мозаики. Министерство образования, культуры и исследований ответило, что не в курсе того, что происходит, и не давало никаких распоряжений. И вот все то время, что министерство не в курсе, в нашей стране и продолжают исчезать памятники архитектуры и истории. Фракция Партии коммунистов поддерживает предложение фракции Партии социалистов.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc.

Domnule Deliu,

Tot la acest subiect, înțeleg?

Domnul Tudor Deliu:

Da. Mulțumesc.

Într-adevăr, ar trebui de făcut o regulă în acest domeniu, deoarece ajungem dintr-o extremitate la alta. Aș vrea să le aduc la cunoștință autorilor acestei inițiative că recent la Hîncești Kotovski a devenit cetățean de onoare. De aceea trebuie de făcut o regulă cred că în acest domeniu.

Și Frațiunea Partidului Liberal Democrat nu va susține această inițiativă.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc, domnule Deliu.

Domnul Lilian Carp.

Domnul Lilian Carp:

E păcat că nu avem aceeași atitudine și în problema cimitirului eroilor ostașilor români, care a fost distrus. Cineva era ministrul economiei, cineva era atunci Prim-ministrul Republicii Moldova când acel cimitir, practic, a fost vîndut din sectorul Botanica și se prevede a fi construite case, din cîte știu, un cartier locativ direct pe oasele celor care au luptat pentru ... Și nu contează că sînt ostași români, dar într-un cimitir este prevăzut propriu-zis construirea unui cartier. Și este monument istoric.

De aceea părerea noastră este că noi trebuie să avem o comisie în care ... și am mai vorbit nu o singură dată, unde să vedem în ansamblu ce acțiuni trebuie să întreprindă Ministerul Culturii în vederea ocrotirii monumentelor și care monumente de arhitectură trebuie să rămînă în

Registru și care nu trebuie să rămână în Registru. De aceea noi nu vom susține, din cauză că sînt duble standarde.

Mersi mult.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Am înțeles.

Mulțumesc, domnule Carp.

Domnule Marian Lupu,

Poftim.

Domnul Marian Lupu:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte al ședinței.

Eu urmăream discuțiile din sală și îmi pare mie că ele s-au dus în așa orizonturi atît de largi că au ajuns chiar pînă la nivel de... nu vă supărați de cuvînt, aiureli un pic.

Deci întîi de toate, stimați colegi, mă bucură foarte mult atenția dumneavoastră pentru starea monumentelor istorice de arhitectură, nu mă bucură, însă, faptul că această atitudine este foarte selectivă. Ani în șir nimeni în sala asta nici pe departe nu poartă preocupare și interese și iată în anumite momente apare această mare grijă pentru patrimoniul istoric și cultural.

Iată de ce, domnule Președinte, eu cînd vorbeam de același Palat al Sindicatelor, decenii a stat în paragină, eu mai treceam pe acolo, părinții nu departe stau, scări distruse, nimeni nu era interesat de starea asta. Tuturor le era „în cot”, mă iertați de expresie. Acum a apărut atenția – populism. Probabil, se apropie perioada electorală.

Eu propun, puneți, vă rog, la vot această propunere și haidem să încheiem această discuție care ia niște întorsături absolut fără de sens.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Mulțumesc, domnule Lupu.

Evident, prin vot vom decide.

Domnule Ghimpu,

Deja domnul Carp a vorbit, nu știu dacă... Din partea fracțiunii un reprezentant, de regulă, vorbește, dar ca și o excepție, poftim, aveți microfonul.

Domnul Mihai Ghimpu:

Din partea deputaților primului Parlament care au votat independența și v-au adus în această sală: să aveți grijă de oameni, în primul rînd, și apoi de monumentele sovietice.

Noi, liberalii, avem construite aproape 300 de monumente prin satele noastre în memoria victimelor regimului comunist de ocupație: deportări, foamete organizată. Despre acestea nimeni nu vorbește. Noi tot timpul amintim de eroii comsomolului, de toate monumentele legate de ocupația care a avut loc la 28 iunie și aici, păcat, problema este că nu are statul politică în problema asta, așa, care să spună: acesta-i monument de istorie, acesta nu – demolat. Da.

Iată de aceea, și cum spune colegul nostru domnul Marian Lupu, de aia și-i populism, fiindcă nu este o politică de stat. Trebuia să fie o politică de stat în problema aceasta, noi nu avem.

De aceea socialiștii vor secera și ciocanul și comsomolul cu steaua în frunte, și că vin alegerile, și tot iată așa fiecare.

De aceea propun ca Guvernul să stabilească o politică a statului în problema aceasta, cum am vorbit și data trecută când am fost în sala Ministerului Culturii și spunea ca să ocrotim monumentul ostașilor care au luptat pentru ocupația Basarabiei.

Uite, vedeți ce se întâmplă la noi? Guvernarea e vinovată.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Mulțumesc.

Mulțumesc, domnule Ghimpu.

Stimați colegi,

Deja văd că aceste dezbateri depășesc obiectul propunerii făcute de Frațiunea Partidului Socialiștilor, dar înainte de a supune votului, domnule Batrîncea, aveți ultimul cuvânt și apoi voi supune votului.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da, vă mulțumesc frumos, domnule Ghilețchi.

Stimați colegi,

Obiectivul acestei solicitări este următorul. Acțiunile și lipsa acestor acțiuni din partea Ministerului Culturii, indiferent de care sînt monumente, dar dacă dumneavoastră o să faceți o mică analiză, o să vedeți că, practic, lipsește reacția Ministerului Culturii atunci cînd sînt demolate aceste monumente.

Și de aceea și este propunerea să audiem ministrul culturii, să vedem ce face ministerul sau de ce nu face absolut nimic.

Dacă e să vorbim de exemplul acestui Palat de Cultură al Sindicatelor, este vorba că acest Palat a fost și este inclus în Lista națională a monumentelor protejate de stat. Este în lista națională și trebuie să fie protejat de stat.

Și este o întrebare foarte simplă, în afara politicului: de ce ministerul, pur și simplu, nu a venit cu o poziție sau cu o reacție? Asemenea au fost demolate sau deteriorate mai multe monumente care iarăși sînt incluse în această listă.

Nu trebuie să fie preocupat Parlamentul de această problemă, dar atunci cînd Ministerul Culturii nu întreprinde absolut nimic, deja această problemă este abordată în Parlament și cu acele clădiri care astăzi sînt de cineva pur ideologic reabilitate cu dezbaterea unor elemente importante de pe fațada acestor clădiri.

Sub aceste simboluri, stimați colegi, au fost cîndva construite aceste... create aceste monumente de arhitectură și istorie și nimeni din clasa politică nu este în drept să vină și să judece prin prisma ideologică: le plac aceste simboluri sau nu le plac. Sub simbolul secerii și ciocanului au fost construite sute de clădiri în Republica Moldova. A fost, practic, ridicată țara.

Vă place, nu vă place, construiți altceva și puneți simboluri pe care doriți dumneavoastră să le vedeți pe fațada acestor clădiri și acestor edificii, dar dumneavoastră, neconstruind absolut nimic, doar distrugeți și încă vreți să veniți cu o apreciere ideologică a acelor simboluri care cîndva au fost imprimate pe fațada acestor clădiri.

Este un... iarăși. Nu trebuie să permitem asemenea lucruri.

Domnule Ghilețchi,

Noi solicităm să audiem Ministerul Culturii, ca să vedem...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Am înțeles.

Domnul Vlad Batrîncea:

... ce face sau nu face Ministerul Culturii pentru protejarea...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Batrîncea,

Am înțeles. Solicitarea a fost făcută, 2 reprezentanți ai fracțiunii s-au expus.

Voi supune votului. Doar văd că încă 2 deputați au solicitat cuvîntul pe acest subiect. Într-un fel, regulamentar, toate fracțiunile s-au expus, stimați colegi.

Doamnă Mironic,

Deja fracțiunea dumneavoastră s-a expus.

Doar din respect față de vîrsta dumneavoastră, dacă insistați, vă dau microfonul, dar scurt.

Poftim.

Doamna Alla Mironic:

Eu aduc mulțumire domnului Ghimpu că el a adus aminte de comsomol și ocazia aceasta, pe data de 29 octombrie au fost 100 de ani de la înființarea comsomolului.

Поэтому я хочу поздравить всех вас, дорогие друзья, потому что министры, депутаты Парламента, руководители всех структур на 90% были комсомольцами.

Поэтому спасибо, господин Гимпу, что вы напомнили, ведь вы тоже были комсомольцем. И поэтому предлагаю ... (*rumoare în sală*) и поэтому предлагаю, чтобы все те памятники, которые стали нашей историей, нашей биография, сохранить.

Mulțumesc frumos.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumesc, doamnă Mironic.

Domnul Ghimpu, evident, are dreptul la replică, dar nu toți au fost comsomoliști. Iată, eu n-am fost comsomolist. Așa că mai sînt și deputați care n-au fost comsomoliști.

Domnule Ghimpu,

Poftim.

Domnul Mihai Ghimpu:

În primul rînd, de unde aveți dumneavoastră dovadă că eu am fost comsomolist?

În al doilea rînd, toți cetățenii acestui pămînt al Basarabiei au devenit și cetățeni ai Uniunii Sovietice. Din dorința lor a fost aceasta?

Ei au îmbrățișat tancurile cînd au venit la 28 iunie 1940? Ei au acceptat deportările, foametea organizată?

Nu vi-i rușine să pomeniți despre asta? Mai bine ați tăcea cu regimul comunist și sovietic de ocupație al dumneavoastră, comsomol, pionieri, comuniști.

Asta-i rîia acestui pămînt de la 1940 încioace și nu trebuie să vă mîndriți cu aceasta. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Stimați colegi,

Nu există replică la replică.

Doamnă Mironic,

Eu vreau să supun votului.

Vreau să supun votului.

Cine este pentru propunerea făcută de Frațiunea Partidului Socialiștilor de a-l audia sau de a o audia pe doamna ministru al educației, culturii și cercetării, vă rog să votați.

Voturi insuficiente ca această propunere să fie acceptată.

Următoarea propunere, de asemenea, din partea Frațiunii Partidului Socialiștilor, ține de solicitarea de a include în ordinea de zi audierea ministrului economiei și infrastructurii cu privire la concesionarea Întreprinderii de Stat „Gările și Stațiile Auto”.

Cine va face prezentarea, stimați colegi?

Domnule Lipskii,

Poftim.

Domnul Oleg Lipskii:

Da, mulțumesc frumos.

Pe data de 12 septembrie anul curent a fost adoptată Hotărârea Guvernului nr. 898 pentru aprobarea obiectivelor și condițiilor parteneriatului public-privat privind modernizarea activității filialelor Întreprinderii de Stat „Gările și Stațiile Auto”. Este vorba de concesionarea întreprinderii pe 25 de ani.

Întrebările pe care am vrea să le punem domnului ministru: de ce statul este lipsit de întreprinderea profitabilă, în primul rând?

Și în al doilea rând, care-i sensul în formarea monopolului privat?

Iată cam asta ar fi. Noi deja ridicăm a treia dată această întrebare și pe domnul ministru pînă ce nu l-am văzut aici să ne răspundă la întrebarea aceasta.

Avînd în vedere că aceste 30 de întreprinderi din toată țara este, totuși au o valoare destul de serioasă, este o întrebare destul de... eu cred că este o întrebare de care Parlamentul ar trebui să știe ce totuși se întîmplă cu averea statului.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc, domnule Lipskii.

Alți doritori nu sînt să se expună la acest subiect.

De aceea supun votului propunerea de a-l audia pe ministrul economiei și infrastructurii cu privire la concesionarea Întreprinderii de Stat „Gările și Stațiile Auto”.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Constat număr insuficient.

Dar dacă vreți, haideți numărătorii să anunțe. ... au văzut și din dreapta au votat colegii.

Vă rog, numărătorii,

Domnule Sîrbu,

Vă rog să fiți atenți la... și să ne anunțați voturile. Da.

Și haideți încă o dată, pentru că au venit ulterior câțiva colegi, să vedem care este prezența în sală, încă o dată să constatăm câți deputați avem exact în sală la acest moment.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 24.

Sectorul nr. 2 – 39.

Sectorul nr. 3 – 25.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Deci avem 88 de deputați.

Avem nevoie de 45 de voturi pentru a adopta o asemenea propunere.

Cine este pentru propunerea deja făcută, încă o dată vă rog să votați.

Numărătorii,

Fiți atenți și anunțați-ne rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 21.

Sectorul nr. 2 – 5.

Sectorul nr. 3 – 13.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

39 – deci număr insuficient de voturi ca această propunere să fie adoptată.

Următoarea propunere vine, de asemenea, din partea Frațiunii Partidului Socialiștilor privind includerea în ordinea de zi a audierii Procurorului General, ministrului sănătății, muncii și protecției sociale și a conducerii Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor cu privire la circumstanțele legate de intoxicarea cu insecticide a 3 minori și 2 maturi din satul Flocoasa.

Domnul Țurcan va face prezentarea.

Domnul Vladimir Țurcan:

Vă mulțumesc frumos.

Stimați colegi,

La 28 octombrie, în satul Flocoasa, raionul Cantemir a avut loc... s-a întâmplat un caz extrem de tragic: o întreagă familie a fost intoxicată și 3 copii minori au decedat.

În acest context, noi solicităm ca Procurorul General, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și ANSA (Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor) să prezinte informația respectivă.

Clar că cazul deja s-a întâmplat.

Noi nu putem să întoarcem nimic înapoi, inclusiv viețile acestea. Dar este foarte important ca noi să studiem care sînt anume circumstanțele care au contribuit la acest caz, ce trebuie să fie făcut din partea inclusiv a Parlamentului de a modifica careva legislație, de a da indicațiile concrete Guvernului pentru ca să fie elaborate actele normative necesare pentru ca să nu admitem ca în țară să circule în mod absolut liber niște insecticide foarte periculoase, ca asistența medicală ... în orice caz, din informația pe care noi o avem, sînt niște opinii că asistența medicală n-a fost acordată la timp și la nivelul necesar.

Eu consider că această întrebare nu numai că merită, dar este... noi sîntem obligați să atragem atenția și să audiem aici, în ședința în plen, Procurorul General, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și ANSA.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc, domnule Țurcan.

Nu văd alți doritori care ar dori să se expună pe marginea acestei propuneri.

De aceea, supun votului propunerea de a include în ordinea de zi audierea Procurorului General, ministrului sănătății, muncii și protecției sociale și conducerii Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Număr insuficient de voturi ca această propunere să fie inclusă în ordinea de zi.

Următoarea propunere, de asemenea, vine din partea Frațiunii Partidului Socialiștilor, propunere pentru a include în ordinea de zi de astăzi audierea ministrului agriculturii, dezvoltării regionale și mediului cu privire la necesitatea modificării legislației existente privind facilitarea vânzării terenurilor agricole cetățenilor străini, poziție expusă public de către Nicolae Ciubuc, în calitate de membru al Guvernului.

Domnul Novac va face această prezentare.

Domnul Grigore Novac:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Cîteva zile în urmă, ministrul agriculturii, dezvoltării regionale și mediului public, în calitate de membru al Guvernului, a venit cu niște propuneri năstrușnice, în opinia mea, prin care dumnealui vedea necesitatea modificării legislației actuale pentru a facilita vînzarea terenurilor agricole unor persoane străine.

Domnul Ciubuc în loc să se gîndească cum să vină cu politici reale în susținerea agricultorilor și a sectorului agricol, pentru a deschide noi piețe, pentru a stimula legal și a readuce la viață, propriu-zis, sectorul agricol, dumnealui s-a apucat deja de vînzarea acestor terenuri.

Are două zile de cînd este în această funcție, practic, și nu prea se ocupă dumnealui cu ceea ce ar trebui să se ocupe.

Stimați colegi,

Noi dacă ne-am apuca să vindem țara așa pe bucăți, este greu de imaginat ce poate fi mîine sau poimîine. (*Gălăgie în sală.*) Și la urma urmei, Pro-Moldova nu înseamnă vinderea terenurilor și vinderea țării, dacă doriți.

De aceea solicităm audierea domnului ministru Ciubuc la ședința de astăzi, dacă este posibil. În caz că nu este pe teritoriul Republicii Moldova ori deja s-a apucat ceva de vîndut, îl vom aștepta pentru data viitoare, dar solicitarea este pentru ziua de astăzi.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc și eu, domnule Novac.

Din partea Frațiunii Partidului Democrat, văd doi reprezentanți aici: domnul Dudnic, domnul Diacov.

Cum decidem? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Domnule Diacov,

Vorbiți dumneavoastră.

Domnul Dumitru Diacov:

Da. Eu văd cîteva zile deja colegii noștri din Parlament din Frațiunea Partidului Socialiștilor speculează pe diferite teme, inclusiv vînzarea pămîntului, fără ca să aibă un oarecare argument. Nu-i colegial, nu-i prietenesc și nu-i cinstit.

Noi am vorbit cu domnul ministru. Domnul ministru niciodată n-a făcut astfel de declarație, niciodată.

Stimați colegi,

Eu mă uit ceea ce vorbiți voi pe la televizoare... eu înțeleg că vreți să fiți majoritari, dar purtați-vă cît se poate de cinstit. Și analizați ce vorbesc

alții despre voi și ce vorbiți voi despre alții, fiindcă toate trebuie să aibă o limită. De aceea noi propunem la vot și fără discuții...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc.

Oricum, înainte de a supune votului, ofer cuvântul altor reprezentanți ai grupurilor fracțiunilor parlamentare.

Domnul Lilian Carp.

Domnul Lilian Carp:

Da, problema este, cu adevărat... că dacă poate fi vândut pământul, cum, cui poate fi vândut. Întrebarea este: de ce noi nu am atras atenție la acest subiect, atunci când s-a votat lege sau s-au făcut modificări la Legea cetățeniei, când poate cineva investi în Republica Moldova și atunci când își poate cumpăra cetățenia, el poate merge și pînă la urmă să cumpere teren. Și noi avem această prevedere că celui care investește i se acordă cetățenie, să nu-i fie făcut public numele ș.a.m.d. în Monitorul Oficial. Ce facem în aceste cazuri?

După informația pe care o avem, deja cîteva mii de persoane au obținut cetățenie. Nu știm în ce context au primit această cetățenie și deja acești străini care nu mai sînt străini, dar sînt străinii noștri, pot ușor, liber să cumpere terenurile din Republica Moldova.

De aceea problema este mult mai complexă. De aceea noi considerăm că ea trebuie să fie dezbătută public pentru a înțelege care și ce interes, fiindcă noi... ni se creează impresia că se face cu bună știință de cauză falimentarea sistemului agricol, ca cineva să poată cumpăra terenuri la prețuri derizorii. Noi avem haiducii noștri aici de pe loc care special merg, falimentează agricultorii ș.a.m.d., care aduce mai departe la procurarea acestor terenuri și noi avem o grămadă aici în sală eroi din aceștia care cumpără terenuri, după ce falimentează țărani în activitatea lor.

Noi vom susține, dar vom dori mult mai larg această dezbateră, nu doar prin declarațiile ministrului agriculturii, dezvoltări regionale și mediului dar și în contextul când cineva poate obține cetățenia și poate să cumpere terenuri în Republica Moldova foarte ușor și noi nu cunoaștem public care sînt aceste persoane.

Mersi mult.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, domnule Carp.

Doamna Inna Șupac.

Doamna Inna Șupac:

Eu țin minte foarte bine cum cîteva ani în urmă încă, în precedentul legislativ, eu, fiind membră a Comitetului de Cooperare între Republica

Moldova și Parlamentul Uniunii Europene, am fost la o ședință a acestui grup la Bruxelles în Parlamentul European și acolo au fost desfășurate discuții inclusiv cu privire la faptul dacă este necesar sau nu să fie modificată legea, astfel încât în Republica Moldova terenurile să fie posibil să fie vândute cetățenilor, inclusiv străini. Și eu țin minte foarte bine cum reprezentantul Partidului Democrat în acest comitet chiar a promovat foarte insistent această idee.

La acel moment, era, probabil că, undeva anul 2013, acel deputat din Partidul Democrat era un simplu deputat, acum este vorba despre nimeni altul decât domnul Andrian Candu – îmi pare rău că dumnealui nu se află acum în sală – dar acum dumnealui este Președintele Parlamentului Republicii Moldova.

Eu presupun, poate, că domnul Dumitru Diacov, într-adevăr, crede în ceea ce dumnealui spune, dar se vede că, pur și simplu, dumnealui acum se află în minoritate în ceea ce ține de acest caz în Partidul Democrat. Și noi cunoaștem foarte bine că marea majoritate în partidul de guvernare, totuși, și-ar dori modificarea legii în acest sens. Așa că noi vom susține această propunere.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumesc, doamnă Șupac.

Sigur că... nu vreau să comentez, dar deoarece, totuși, ați făcut așa o remarcă, mie mi se pare că nimeni nu poate fi în țară, inclusiv în Parlament, sancționat, eu știu, admonestat pentru faptul că are o opinie. Libertatea de opinie și de exprimare e garantată prin Constituție, dar dacă ar fi vorba de un act, atunci el poate fi supus evident dezbaterilor aici în Parlament.

Doamnă Ciobanu,

Vă rog, aveți microfonul.

Doamna Maria Ciobanu:

Înaintașul nostru Matei Basarab, atunci când auzea că un străin a procurat pământ, scotea banii din buzunar, mergea, îl găsea și răscumpăra acest pământ. Iată un model de dragoste de țară, de responsabilitate față de pământul strămoșesc. O spun pentru acei deputați care n-au citit pagini de istorie adevărată, istoria românilor.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumim.

Domnule Dudnic,

Deja a vorbit domnul Diacov.

Foarte scurt, haideți, foarte scurt. Un minut.

Domnul Corneliu Dudnic:

Спасибо, господин Председатель.

Я хочу высказать свою личную позицию, несмотря на то, что позиция фракции уже была высказана. Я просто не могу так: без реплики и комментариев – следить за этими манипуляциями.

О каком банкротстве сектора вы говорите, дорогие коллеги? Я хочу вам напомнить, что в 2016 году, когда правительство Филипа возглавило... когда Филип возглавил правительство, мы закрыли задолженности за 2014 и 2015 годы по всем субсидиям. Мы не только сельскому хозяйству сегодня не должны денег. 2018 год – сегодня нет никаких долгов по субсидированию.

Обратите, пожалуйста, внимание на эти вещи! Вы говорите об умышленном банкротстве системы. Пройдитесь по полям и посмотрите, какие трактора сегодня ездят по полям, какие комбайны за 200, 300 тысяч евро, которых некоторое время назад еще не наблюдалось на полях.

Я хочу сказать вам, что сегодня, если простой крестьянин в селе, в молдавском селе...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Foarte scurt, domnule Dudnic.

Domnul Corneliu Dudnic:

... если простой крестьянин сегодня в селе посадил виноград, то ему возвращается 100 процентов инвестиций. Один гектар винограда требует порядка 30–40 тысяч инвестиций. И все эти деньги возвращаются, то есть крестьянин молдавского села может бесплатно посадить сегодня гектар винограда – и государство ему вернет деньги.

Разве не это называется поддержкой сельского хозяйства? О каком умышленном банкротстве вы можете говорить еще? Заканчивайте эти спекуляции, которые не стоят трех бань, как говорят.

Спасибо.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Dudnic,

Vă mulțumesc.

Bine.

Stimați colegi, (*Gălăgie în sală.*)

Dar cine a fost vizat, domnule Carp? Prin ce ați fost vizat? Dar nu am auzit numele dumneavoastră menționat, domnule Carp. Nu a fost

menționat numele nimănui din sala aceasta. Toate grupurile parlamentare s-au expus care au dorit, de aceea supun votului.

Cine este pentru a include în ordinea de zi pentru ședința de astăzi audierea Ministrului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, vă rog să votați.

Număr insuficient de voturi ca această chestiune să fie inclusă în ordinea de zi.

Următoarea solicitare vine din partea unui grup de deputați din Frațiunea Partidului Liberal Democrat privind introducerea în ordinea de zi a proiectului de modificare a Constituției, și anume a articolului 13.

Domnule Deliu,

Vă rog.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Vreau să vă aduc la cunoștință că mâine, 2 noiembrie, expiră termenul când proiectul nr. 339 mai poate fi discutat și aprobat în Parlament. Mă refer la proiectul nr. 339 care a fost înregistrat la data de 2 noiembrie 2017 privind modificarea articolului 13 din Constituție și revenirea la adevărul științific, ca limba română să fie limba de stat inclusă în Constituție.

Cunoaștem foarte bine faptul că există o hotărîre a Curții Constituționale din 5 decembrie 2013 care expres prevede că limba este limba română și că Parlamentul e obligat să opereze această modificare în Constituție. De aceea eu vreau să constat că cei care cu atîta fast doreau să includă în Constituție integrarea europeană au uitat un singur lucru că astăzi toate țările din Uniunea Europeană nu recunosc că în Republica Moldova se vorbește limba moldovenească, ci limba română. Și aceasta cred că ar fi un pas foarte important în procesul de integrare europeană.

De aceea Frațiunea Partidului Liberal Democrat solicită și insistă să fie supus votului, făcînd încă o remarcă: argumentele că nu există raportul Comisiei juridice, numiri și imunități nu țin. Deoarece eu personal la trei ședințe ale comisiei am insistat să fie inclus în ordinea de zi acest proiect și nu a acumulat numărul necesar de voturi. Însă, comisia poate astăzi să se întrunească în ședință, așa cum o faceți dumneavoastră, cei de la guvernare, aproape în fiecare ședință de plen. Ultimul exemplu elocvent este pachetul de acte legislative cu referire la trupele de carabinieri care dimineața a avut loc ședința comisiei, iar mai apoi, în timp de 20 de minute, adoptat în două lecturi.

De aceea eu vă chem, stimați deputați, să votăm introducerea în ordinea de zi și astăzi să avem discuții la acest subiect.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc și eu, domnule Deliu.

Domnule Batrîncea,

Poftim, la acest subiect.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumesc frumos, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Dacă așa de mult se vorbește despre valorile europene în această sală, legislația și normele europene prevăd... în domeniul lingvistic anume, prevăd că și denumirea limbilor vorbite este voința suverană a popoarelor continentului european.

Și din acest punct de vedere, dacă dumneavoastră așa de mult vă zbateți pentru diferite modificări, vă întoarceți, vă rog, la temelia democrației și ieșiți sau susțineți ideea noastră de a ieși la referendum și de a întreba cetățenii inclusiv la capitolul denumirii limbii că „este expresia voinței poporului suveran”.

Deseori prin Parlament încearcă să se impună anumite lucruri fără susținerea masivă a populației. Și eu vă explic de ce nu doriți să ieșiți la referendum, de aceea că știți foarte bine că veți rămîne și fără integrare europeană, și fără NATO, și fără unire, și fără denumirea limbii care este străină articolului 13 din Constituție. Așa că vă chemăm să finalizați aceste jocuri politice, că atunci cînd sînteți la guvernare sînteți una, atunci cînd sînteți în opoziție sînteți alta.

Dacă, într-adevăr, doriți, aflați părerea poporului și ieșiți cu inițiativa unui referendum, și credeți-ne și noi vom susține ideea acestui referendum ca să punem punct în această discuție interminabilă și nereproductivă.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, domnule Batrîncea.

Domnule Ghimpu.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mda ... Prima ce vreau să spun: acest proiect va trece atunci cînd în Parlament se va vorbi doar în limba oficială – limba română. Atît timp cît la noi deputații vorbesc în limba rusă și țin cu Rusia, dar nu cu cetățenii de la noi, cu istoria noastră, cu cultura, cu tradițiile noastre, atît timp vom avea această problemă. Și păcat că Partidul Democrat e partid care se așează în două șolduri.

Domnilor socialiști,

Referendum – îs de acord, dar trebuie să cerem referendumul poporului. Cetățenii Republicii Moldova sînt o parte a poporului și să întrebăm poporul român de pînă la 1940 dacă a fost de acord ca să fie ocupată Basarabia, a fost de acord ca după ocupație să fie dată denumirea limbii moldovenești și națiune moldovenească, atunci, da. Dar nu umblați cu speculația. Poporul nu este popor moldovenesc, este popor român format în baza cetățenilor care au locuit în cele 3 principate românești: Moldova, Muntenia și Transilvania. Acesta e poporul, aici sînt cetățenii, atît. Și, din păcate, cetățeni cu mentalitatea Ecaterinei a II-a și a lui Petru I, și a lui Brejnev, voi.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, din partea Frațiunii Partidului Comuniștilor văd solicitare și din partea doamnei Șupac, și a domnului Reidman.

Cine va vorbi pe acest subiect?

Doamna Șupac.

Poftim, doamnă Șupac.

Doamna Inna Șupac:

... Partidului Democrat de cîteva ori deja ați dat două posibilități să vorbească. Așa că cred că, ...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Și dumneavoastră v-am dat, doamnă Șupac.

Doamna Inna Șupac:

... domnule Ghilețchi, trebuie să ...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Doamna Mironic a vorbit. Am făcut excepție și pentru dumneavoastră.

Am întrebat, dacă insistă domnul Reidman pot să-i dau, nici o problemă.

Poftim, vorbiți, doamnă Șupac.

Doamna Inna Șupac:

Care este problema cea mai gravă cu care se confruntă la moment Republica Moldova? De fapt, această problemă există începînd cu anul 2009, problema se numește foarte scurt, clar și cuprinzător – Republica Moldova este un stat capturat. Despre acest fapt noi vorbim încă din anul 2012.

Și noi cunoaștem cu dumneavoastră, stimați colegi, că toate instituțiile de stat sînt capturate de acest grup mic oligarhic și mafiotic. Inclusiv printre acele instituții de stat capturate se află și Curtea Constituțională. Și ne pare rău că unii încearcă să se bazeze anume pe opinia Curții Constituționale care face și îndeplinește indicații inclusiv la data de 5 decembrie 2013, la care se face referință, cu acea decizie precum că Declarația de independență este mai presus decît Constituția Republicii Moldova.

Partidul Comuniștilor consideră că noi putem să obținem victorie în lupta împotriva celor care au capturat Republica Moldova numai dacă noi nu vom face jocul acestui regim, numai dacă noi vom consolida eforturile împreună, toți cei din stînga și din dreapta.

Și în acest context, noi vrem să spunem că ne pare rău că unele forțe din dreapta, din opoziție, încearcă, totuși, să meargă pe această cale „divide et impera”, „разделяй и властвуй” și să încerce să pună în discuție acum problemele care, într-adevăr, nu contează pentru oamenii simpli.

Și cei 10% care consideră limba română ... 10%, asta-i opinia lor, și cei 90% care consideră că este limba moldovenească. Noi acum trebuie să facem tot posibilul ca să rezolvăm cea mai gravă problemă, încă o dată repetăm, și trebuie, da, într-adevăr, stimați colegi, să ne mîndrim cu istoria noastră. Și haideți să facem tot posibilul ca, într-adevăr, Republica Moldova să aibă un viitor de un stat independent și dezvoltat, mai ales că în anul 2019 noi vom sărbători cu toții un jubileu – 660 de ani de la crearea statalității moldovenești.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumim, doamnă Șupac.

Domnule Batrîncea,

Dumneavoastră nu cred că ați fost vizat. Bine. Eu ...

Haideți ... Domnul Lupu a solicitat din ...

Dumneavoastră de procedură aveți?

Da, poftim, domnule Lupu, de procedură.

Domnul Marian Lupu:

Domnule Președinte al ședinței,

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Eu am un îndemn, mie îmi pare că noi ședința de astăzi am pornit-o cu stîngul și nu cu dreptul, eu urmăresc, începem să discutăm un subiect, ne trezim la o distanță de 5-6 minute în completamente altă direcție.

Este foarte clar acest subiect, sub aspect juridic el nu poate fi, în genere, procedural nici propus, nici votat în această sală. Simplu pe doi. Ce mai vorbim noi?

Doi la mână.

Domnule Președinte,

Am o rugămintă către dumneavoastră, nu mai faceți, vă rog, excepție nici pentru o fracțiune, haideți luați frîurile în mâinile dumneavoastră și mergem frumos. Avem o agendă întreagă în fața noastră, dar noi ne-am poticnit la început și discutăm tot felul de chestii care n-au nimic cu agenda ședinței de azi.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Mulțumesc, domnule Lupu, de aceste sugestii.

Așa sîntem deputați, așa este Parlamentul de cînd există el, fără aceste dezbateri ... Da, face parte, din nou, din activitatea noastră parlamentară, evident votul decide totul. Așa că noi prin vot vom decide și această chestiune.

Înțeleg, domnule Diacov, acest lucru. Ținînd cont, totuși, de sensibilitatea acestui subiect, el va fi supus votului. Eu cred că rezultatul poate fi deja anticipat, dar cred că ar fi corect să-l supunem votului și atunci să vedem care este rezultatul.

Deci, stimați colegi, ... Da, domnule Creangă, iată din partea Grupului Popular European n-am avut pe nimeni.

Domnule Creangă,

Poftim, vorbiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Limba română este limba care ne-a definit pe mulți dintre noi, pe mulți cetățeni ai Republicii Moldova. Statul român este statul prieten al Republicii Moldova, care acordă suport necondiționat cetățenilor din Republica Moldova care au în sînge românismul, care vorbesc limba română. Și Grupul Popular European consideră că susținerea includerii acestui proiect de lege ne va defini în continuare pe toți noi, pe toți cetățenii Republicii Moldova, care vor să trăiască într-un stat unitar, doar limba română în Constituție ne va face mult mai uniți și vom putea dezvolta țara fără a o dezbina în graiuri diferite.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc și eu.

Stimați colegi,

Eu supun votului această propunere ... (*Rumoare în sală.*)

Domnule Sîrbu,

Este un vot, el poate fi anticipat.

Vă rog frumos.

Eu supun votului, rezultatul va fi imediat în câteva clipe vizibil aici.

Cine este pentru includerea în ordinea de zi a acestui proiect, vă rog să votați.

Număr insuficient de voturi pentru a fi inclus în ordinea de zi. (*Rumoare în sală.*)

Putem număra, sînt de acord.

Vă rog, numărătorii, să anunțați rezultatele.

Nu sînt împotriva numărării. Nu sînt împotriva numărării, putem anunța rezultatul, deși el este vizibil de aici.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 0.

Sectorul nr. 2 – 3.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, am votat, sigur. Da, am votat. Sigur că am votat.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 17.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

21 de voturi. Voturi insuficiente ca acest proiect să fie inclus în ordinea de zi.

Următoarea propunere este din partea ...

Domnule Deliu,

De procedură.

Poftim, dacă aveți de procedură.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc colegilor care au susținut acest proiect de lege și nu pot înțelege poziția celor care consideră că acest subiect este un subiect minuscul.

Eu nu știu ce poate fi mai important într-o țară decât limba pe care o vorbești, tradițiile și nu sînt de acord cu cei care încearcă să ducă la referendum un adevăr științific, să ducă la referendum executarea unei hotărîri a Curții Constituționale, pur și simplu e ridicol.

De aceea Frațiunea Partidului Liberal Democrat, în semn de protest, va părăsi această Sală de ședințe, lăsînd în sală pro-moldovenii și pro-moscoviții și pro, pro, pro ... care sînt în această sală.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Deliu,

Nu chiar era de procedură, dar, bine, ați făcut declarația pe care ați făcut-o. Sînt ...

Doamnă Maria Ciobanu,

Deja a făcut din partea fracțiunii domnul Deliu.

Bine. Înainte de Maria Ciobanu a solicitat microfonul domnul Dumitru Diacov.

Domnule Diacov,

Poftim.

Domnul Dumitru Diacov:

Eu am vrut să precizez că domnul Președinte al ședinței nu a procedat corect și să precizez că Frațiunea Partidului Democrat n-a participat la vot din considerente procedurale. O modificare a Constituției se pune în discuție atunci cînd este raportul comisiei de bază. În cazul de față nu avem raportul comisiei de bază.

Dar declarațiile aprinse și foarte patriotice aici care sună, noi le înțelegem, unii leașină cînd aud de limba moldovenească, alții leașină cînd aud de limba română. Asta-i țara în care noi trăim.

De aceea noi de nenumărate ori ne-am adresat cu rugămintea ca să nu speculăm, să nu politizăm această chestiune. Parlamentul Republicii Moldova o să voteze limba română atunci cînd alegătorii, cetățenii Republicii Moldova o să delege un Parlament care o să fie în stare să voteze acest lucru.

Și faptul că cineva încearcă să-și rupă cămașa aici, Doamne ferește ș.a.m.d., eu vă asigur că n-o să vă aducă voturi în plus chestia asta.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Diacov,

Pentru că m-ați vizat, eu vă dau dreptate, dar dați-mi voie să vă amintesc că noi de foarte multe ori introducem pe ordinea de zi proiecte care nu au rapoarte. Se fac pauze, se fac rapoarte. (*Rumoare în sală.*) Bine. Nu contează. Deci oricum votul a decis totul, cum am spus.

Noi, în procedura noastră parlamentară, am mai făcut asemenea excepții când am inclus pe ordinea de zi, repet, proiecte fără rapoarte, dar procedura de vot este consumată.

Doamnă Ciobanu,

Dumneavoastră insistați de procedură să luați cuvântul.

Haideți, vă rog, scurt, de procedură.

Doamna Maria Ciobanu:

Stimați colegi deputați,

În această sală 64 de deputați au cetățenie română. Eu îi voi scrie domnului Președinte Iohannis să vă retragă cetățenia.

Rușine! (*Rumoare în sală.*)

(*Deputații din Frațiunea Partidului Liberal Democrat din Moldova, în semn de protest, părăsesc Sala de ședințe.*)

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumim, doamnă Ciobanu.

Ziceam că nu-i de procedură.

Stimați colegi,

Înțeleg că subiectul este foarte sensibil. Dacă și doriți adică să faceți declarații pentru presă, puteți să le faceți în pauză. Ieșiți la presă, puteți să le faceți. Subiectul deja este consumat.

Următoarea propunere vine din partea... din partea Frațiunii Partidului Comuniștilor.

Frațiunea Partidului Comuniștilor solicită includerea pe ordinea de zi a proiectului nr. 158, dacă nu greșesc eu.

Dar, doamnă Șupac, dați-mi voie să vă anunț că dumneavoastră ați făcut această propunere la ultima ședință de plen a Parlamentului. Ea nu a fost susținută și conform Regulamentului, este o lună de zile când poate fi supusă repetat.

Dacă vreți să precizați, poftim, aveți microfonul.

Doamna Inna Șupac:

Domnule Ghilețchi,

Propunerea în ordinea de zi o va face doamna Elena Bodnarenco, dar dacă dumneavoastră m-ați nominalizat, eu vreau să vă reamintesc și tuturor colegilor, este aici și președintele comisiei.

Vreau să vă reamintesc că nu a fost așa ceva, a fost un alt scenariu, că, din start, Biroul permanent al Parlamentului a inclus acest proiect de lege în ordinea de zi de bază. Nu am propus noi în ședința parlamentară.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Am înțeles.

Doamna Inna Șupac:

Așa că aceasta a fost propunerea din partea comisiei să retragă.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Am înțeles.

Bine.

Doamna Inna Șupac:

Așa că, domnule Ghilețchi...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumesc pentru precizare.

Doamnă Bodnarenco,

Un minut pentru a prezenta acest proiect și-l supunem votului.

Doamna Elena Bodnarenco:

Mulțumim.

Stimați colegi,

Deci funcționarii publici, în activitatea sa, trebuie să reprezinte și să apere interesele de stat. În ultimii ani apar tot mai multe informații precum că asupra acestora se fac presiuni de a deveni membrii de partid în scopul asigurării politicilor implementate de unul sau alt partid politic aflat la guvernare.

Fracțiunea Partidului Comuniștilor a elaborat un proiect de lege în vederea susținerii suplimentare a funcționarilor publici. Proiectul a fost discutat la ședințele permanente ale comisiilor Parlamentului. Există și raportul Centrului Național Anticorupție.

Solicităm să fie inclus în ordinea de zi.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc.

Din partea Partidului Liberal văd două solicitări: domnul Ghimpu și domnul Carp.

Domnule Carp,

Dumneavoastră vorbiți.

Da, poftim, domnule Carp.

Domnul Lilian Carp:

Da, este o idee interesantă, așa să spunem noi. Păcat că nu a venit și anterior când erau și măturătorii membri de partid, și portarii.

Noi știm că Constituția prevede că anumite categorii de funcționari poate fi prevăzut în lege organică de a nu fi membri de partid.

Acum întrebarea este: cum va ajuta acest lucru ca acești funcționari să nu fie implicați în viața politică? Fiindcă, pînă la urmă, vor avea indicația de a merge și a face campanie electorală. Asta nu poate nimeni să li-o interzică, chiar dacă el nu este membru de partid și atunci ei oricum vor merge și vor face campanie electorală, așa cum o fac directorii de instituții de învățămînt. Ei, după lege, nu au dreptul să fie membri de partid, dar merg și fac campanie electorală, susțin pe cine cred de cuviință.

Deci, în linii generale, consider că fiecare are dreptul la opțiune politică și, din contra, consider că directorii de instituții de învățămînt ar trebui să poată face ... să candideze, să fie pe liste de partid, funcționari, consilieri locali ș.a.m.d.

Marea problemă va fi că, oricum, cei care vor fi la guvernare, vor folosi funcționarii în vederea obținerii rezultatului pe care și-l doresc, și vor avea loc aceleași demisii din funcții cum o fac acum dacă nu cumva nu vor să lucreze pentru partid.

Noi vom susține acest proiect de lege, dar eu sînt sigur că el nu va duce la îmbunătățirea situației...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Am înțeles.

Domnul Lilian Carp:

... și funcționarii vor fi mai departe folosiți în interese politice de către partide.

Mersi.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, domnule Carp.

Domnul Stati, din partea Frațiunii Partidului Democrat.

Domnul Sergiu Stati:

Nu am vrut să spun nimic din partea Frațiunii Partidului Democrat. Am vrut încă o dată să atenționez colegii și, domnule Președinte, dumneavoastră, în primul rînd: haideți să ținem totuși Regulamentul la control.

Adică, un minut se vorbește, dar la noi fiecare vorbește atît cît vrea.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

De acord.

De acord, domnule Stati.

Domnul Sergiu Stati:

Și, respectiv, ca să fie la subiect.

Mersi.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Mulțumesc.

Voi fi mai strict în privința aceasta.

Supun votului.

Cine este pentru includerea în ordinea de zi a proiectului de lege prezentat de doamna Bodnarenco, vă rog să votați.

Număr insuficient de voturi ca acest proiect să fie inclus în ordinea de zi.

Următoarea solicitare este din partea Frațiunii Partidului Democrat. Propunerea este de a include în ordinea de zi audierea Avocatului Poporului pentru drepturile copilului.

Cine va face prezentarea?

Domnul Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Onorat Parlament,

Din numele Frațiunii Partidului Democrat, venim cu această solicitare. Recent, toată societatea a fost consternată de un caz ieșit din comun și strigător la cer cînd o controversată asociație obștească locală a implicat ilegal copiii de la Liceul Teoretic „Lucian Blaga” într-o acțiune politică, aș spune mizerabilă, copii care au stat mai bine de jumătate de oră cu saci în cap, cu ștreang în gît.

Păcat că în această mizerie este implicată și conducerea liceului, care merge într-un pas cu un partid politic extraparlamentar, iar directoarea

acestui este și o admiratoare și donatoare fidelă acestuia. Păcat că s-a politizat extrem această situație cu încălcarea gravă a Convenției Internaționale cu privire la Protecția Copiilor.

În acest sens, în conformitate cu prevederile articolului 126 din Regulamentul Parlamentului, Frațiunea Partidului Democrat solicită includerea în ordinea de zi a ședinței de astăzi a audierilor Avocatului Poporului pentru drepturile copilului cu privire la această situație și cu privire la cazul încălcărilor flagrante ale drepturilor copiilor de la Liceul Teoretic „Lucian Blaga”.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc.

Domnul Ștefan Creangă.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Este îmbucurător că colegii noștri încearcă să pună în dezbatere încălcarea drepturilor copiilor, însă vreau să-mi exprim regretul pentru faptul că nu s-a susținut ideea de a asculta Guvernul pe cazul de moarte a 3 copii.

Noi discutăm despre moartea a 3 copii și nu susținem și aici venim cu audieri că s-au încălcat drepturile politice.

Stimați colegi,

Haideți să fim oleacă mai pragmatici în ceea ce înseamnă drepturile copiilor.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnul Țurcan.

Domnul Vladimir Țurcan:

Da, vă mulțumesc.

Eu taman același lucru am vrut, din start, să spun că, într-adevăr, numai ce a fost propusă audierea reprezentanților Guvernului în contextul acestui caz tragic din raionul Cantemir și n-ați susținut.

Dar, totodată, din partea comisiei, eu vreau să spun că, în principiu, problema încălcării drepturilor copilului, deoarece noi am avut mai multe cazuri, inclusiv mitingul acela care a avut loc vreo două săptămâni în urmă, duminică, când au fost impuși copiii din raioanele Ștefan Vodă, din alte raioane să fie aduși aici, la mitingul respectiv, din gimnaziu și din licee.

Eu cred că noi, la comisie, vom examina acest raport al doamnei Bănărescu în contextul mai multor cazuri de încălcare a drepturilor copilului.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc și eu.

Domnul Lilian Carp.

Domnul Lilian Carp:

Da, cu adevărat, dreptul copilului prevalează asupra altor drepturi. Este păcat că încercăm să politizăm acest caz și vedem că este, membri, nu știu ce, de una, de alta.

Dar, spuneți-mi, vă rog, noi avem situații mult mai grave când copiii sînt folosiți politic, ceea ce spunea domnul Țurcan, și sînt filmări, sînt așa puse pe toate rețelele de socializare cum acești copii sînt duși la diferite proteste, evenimente politice. Cine răspunde pentru acest lucru? Sau că fiecare copil are dreptul sau accesul la educație, accesul la asistență socială ș.a.m.d.

Toate aceste drepturi, din păcate, deci nimeni nu și le aduce aminte sau nu le pune pe prim-plan. Are dreptul la alimentație bună, dar vedem că nu avem... Am avut scandaluri care continuă și astăzi în instituțiile preuniversitare. Despre aceste drepturi cînd noi avem de gînd să vorbim?

De aceea, cu adevărat, eu consider că trebuie, în cadrul comisiei de profil, să fie discutat și acest subiect, dar nu...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, vă rog, încă cîteva secunde.

Domnul Lilian Carp:

... și acest subiect, dar și altele care sînt. Și eu sper că săptămîna viitoare, comisia de profil va veni cu audierea Avocatului Copilului pentru a ne da un răspuns.

Mersi.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc.

Doamnă Buliga,

Dumneavoastră la acest subiect vreți?

Dar haideți, scurt.

Doamna Valentina Buliga:

Domnule Președinte al ședinței,

Stimați colegi deputați,

Mie îmi pare foarte rău că copiii sînt astăzi tema unei astfel de dispute și opinii diferite și contraindicate, de fapt.

Eu vreau să vă spun că, în cadrul comisiei, noi nu o dată am examinat și am discutat implementarea legislației în domeniul protecției drepturilor copilului și păcat că deputații nu vin, pentru că ședințele sînt publice.

... Ce s-a referit la cazul domnului Țurcan. Cu adevărat, sîntem îngrijorați și ne pare foarte rău și e momentul să exprimăm condoleanțe acestei familii. Dar este foarte important ca toți să-și facă meseria în continuare, să se investigheze cazul, cei care sînt încă sub influența acestor pesticide să fie tratați și să nu mai admitem în continuare și toată legislația să fie verificată dacă corespunde, cu adevărat, pentru a evita aceste riscuri.

Ce ține de 21 octombrie...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Haideți, scurt, doamnă Buliga, da, încă un minut.

Doamna Valentina Buliga:

Domnule Președinte al ședinței,

Toți au dreptul... consider că eu niciodată nu profit și trec timpul. Dar nu vreau să admit cînd se aduc aici învinuiri și minciuni.

La 21 octombrie, Partidul Democrat nu a forțat și nu a adus nici un copil în piață și niciodată nu-și permite, stimați colegi deputați, să folosească copiii în scopuri politice.

De aceea nu duceți lumea în eroare.

Referitor la solicitarea domnului Sîrbu. Eu vreau să vă spun că eu am fost cea care am fost informată de acest caz la miez de noapte. Și este normal ca Ombudsmanul în protecția drepturilor copilului să vină să informeze Parlamentul despre toate acțiunile întreprinse atît de dumneaei, cît și de Direcția municipală protecția drepturilor copilului și educație din Chișinău.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Și eu vă mulțumesc. *(Gălăgie în sală.)*

Domnule Dudnic,

Am fost rugat să nu mai fac excepții, deja am făcut una.

Eu aș vrea să supun votului... din partea...

Domnule Dudnic,

Uitați-vă, din partea Frapecțiunii Partidului Democrat deja au vorbit doi deputați.

Iată Partidul Comuniștilor încă n-a vorbit.

Doamnă Bodnarencu,

Poftim, aveți cuvântul.

Doamna Elena Bodnarencu:

Спасибо.

Мы тоже возмущены тем случаем, о котором говорил господин депутат Сырбу. Я хочу напомнить госпоже Булиге, что Комиссия по социальной защите еще не подготовила рапорт на тот законопроект, который зарегистрировала фракция Партии коммунистов, в котором идет речь о запрете вовлечения детей в различные политические акции.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Bine.

Stimați colegi,

Domnule Dudnic, *(Voce nedeshușită din sală.)*

Nu, haideți scurt, de procedură, un minut.

Domnul Corneliu Dudnic:

Da. Я предлагаю дополнить предложение, сделанное коллегой Сырбу, и рассмотреть не только этот случай, о котором сказал господин Сырбу, а также рассмотреть и заслушать адвоката copilului и по поводу того случая, когда ребенка приковали наручниками к зданию Прокуратуры Республики Молдова, а еще другого случая, когда некоторые политические деятели давали микрофон в руки перед стенами Парламента...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Dudnic,

Asta nu este de procedură, vă rog.

Stimați colegi,

Propunerea este făcută. Eu o supun votului.

Cine este pentru a include în ordinea de zi de astăzi audierea Avocatului Poporului pentru drepturile copilului, poftim, votați.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Majoritatea, dacă înțeleg eu, au votat.

Dacă vreți, putem anunța rezultatele, dar din câte văd eu în sală, majoritatea au votat.

De fapt, ultima propunere pentru ziua de astăzi este includerea în ordinea de zi în ședința de plen a audierii parlamentare a domnului Nicolae Ciubuc. Dar de data aceasta, propunerea vine din partea Frațiunii Partidului Liberal.

Domnule Ghimpu,

Dumneavoastră veți face propunerea, probabil, da?

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu am apăsat butonul atunci când se discuta problema privind limba română, da...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, dar deja subiectul era consumat.

Eu am rugat ca să-l depășim și orice declarație pentru presă puteți s-o faceți...

Domnul Mihai Ghimpu:

Nu, nu. Domnule Președinte,

Eu doar am vrut să vă spun două versuri din copilărie pe care le-am învățat, ca să țină minte acei care spun că-s mari istorici.

„Limba rusă n-o știu bine, „по-молдавски” am uitat și când dau să „говорек” mai bine, fac „ошибшь” la pronunțat.” Iată ce-avem noi astăzi. Asta-i.

Acum trec la propunerea noastră, la subiect. (*Rumoare în sală.*)

Domnilor deputați,

Domnilor deputați,

Cunoaștem cu toții că avem tone de mere, prune, struguri, plantații multianuale care se strică pe deal. Cu toții cunoaștem că au fost colectate cereale de prima grupă: grâu, orz, ovăs, în primul rînd, cea mai mare puternică firmă „Trans Oil”-ul care la ziua de azi n-a achitat, cu toate că a colectat la prețuri mai mici decît prețul pe piață.

Și Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului nu știu cu ce se ocupă. De aceea noi considerăm că trebuie să fie invitat ministrul să ne dea explicații: care-i politica ministerului de a ajuta producătorii, satele noastre pentru a-și realiza produsul, munca? Și să ne răspundă și la următoarea chestiune: în baza cărei legislații o întreprindere care produce alcool din satul Drăgănești, raionul Sîngerei aruncă deșeuri la marginea satului, pe cîmpul din localitate, creînd grave probleme ecologice? Adică ei produc spirt și tot ceea ce rămîne, aruncă la marginea satului – deșeurile

acestea. Iată... din aceste motive, considerăm de inclus în ordinea de zi să fie invitat ministrul agriculturii, dezvoltării regionale și mediului să ne răspundă la aceste întrebări.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, domnule Ghimpu.

Supun votului propunerea venită din partea Frațiunii Partidului Liberal de a include în ordinea de zi de astăzi audierea ministrului agriculturii, dezvoltării regionale și mediului.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Număr insuficient de voturi pentru a include această propunere în ordinea de zi.

Stimați colegi,

Aici s-au încheiat toate propunerile care au venit în mod regulamentar. (*Rumoare în sală.*)

Am în față și dumneavoastră aveți ordinea de zi sau proiectul ordinii de zi, adoptat de Biroul permanent, în care sînt incluse 9 chestiuni.

Cine este pentru aprobarea ordinii de zi, propusă de Biroul permanent, vă rog să votați.

Mulțumesc.

Majoritatea celor din sală au votat acest proiect de ordine de zi.

Și începem examinarea proiectelor incluse pe ordinea de zi.

Primul proiect pe care, de fapt, îl voi supune votului, el a fost dezbătut la ultima ședință de Parlament, a fost votat în prima lectură, urma să fie votat și în lectura a doua, dar era pe sfîrșit de sesiune... de ședință și nu erau toți în sală.

Prin urmare, **supun votului proiectul de Lege nr. 347 din 16 octombrie 2018, proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative (Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolul 31 și Codul jurisdicției constituționale, articolul 4).**

Rog deputații să-și ocupe locurile, pentru că e votare în lectura a doua

Și cine este pentru adoptarea în lectura a doua a acestui proiect de lege, vă rog să votați.

Și să fie anunțate rezultatele. (*Gălăgie în sală.*)

E vorba de lectura a doua, domnule Agache, așa că avem nevoie de 51 de voturi minimum.

Dacă fracțiunile au nevoie să-și mobilizeze deputații, deja am anunțat de la începutul ședinței acest lucru.

Vă rog foarte mult.

Dacă mai este nevoie de câteva minute, atunci rog încă o dată toți deputații să fie anunțați să revină în sala de plen. (*Voci nedeslușite din sală.*)

Păi, evident, avem nevoie de 51 de voturi și, pînă la urmă, e un proiect de lege, domnule Carp, care ține de... adică nu are culoare politică, el e... da.

Așa că, eu cred că dacă au votat și alți colegi...

Încă o dată haideți, au mai revenit cîțiva colegi în sală.

Cine este pentru adoptarea proiectului nr. 347 în lectura a doua, vă rog să votați.

Și să fie anunțate rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 4.

Sectorul nr. 2 – 33.

Sectorul nr. 3 – 18.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Cu 55 de voturi, proiectul de Lege nr. 347 a fost votat în lectura a doua – lectură finală.

Trecem la următorul proiect de lege, **proiectul de Lege cu privire la parcurile științifico-tehnologice și incubatoarele de inovare, proiectul nr. 233 din 6 iulie 2018**, este sub nr. 2 în ordinea de zi.

Și domnul Ștefan Creangă va prezenta raportul comisiei pentru lectura a doua.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Onorat Plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat pentru lectura a doua proiectul de Lege cu privire la parcurile științifico-tehnologice și incubatoarele de inovare și informează despre următoarele.

Pentru lectura a doua, comisia a sistematizat și a examinat toate amendamentele și propunerile înaintate la proiectul de lege și prezintă rezultatul examinării lor în tabela de sinteză, parte integrantă a raportului prezentat.

În contextul amendamentelor și propunerilor acceptate de către comisie, proiectul de lege a fost redactat și este prezentat anexat la prezentul raport.

În rezultatul examinării, Comisia economie, buget și finanțe propune plenului Parlamentului adoptarea proiectului de Lege nr. 233 în lectura a doua ca fiind lectură finală.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc și eu, domnule Creangă.

Nu văd întrebări cu privire la raportul comisiei, de aceea aș vrea să supun votului.

Stimați colegi,

Stimați colegi,

Eu vreau să vă ocupați locurile, ca să putem vota. E vorba de lectura a doua.

Supun votului proiectul nr. 233 din 6 iulie 2018, în baza raportului comisiei, să fie votat în lectura a doua.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Și rog să fie anunțat rezultatul.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 26.

Sectorul nr. 2 – 34.

Sectorul nr. 3 – 10.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Cu 70 de voturi, proiectul de Lege cu numărul 233 din 6 iulie 2018 a fost votat în lectura a doua și ultima.

Următorul proiect de lege pe care-l supun dezbaterilor, de asemenea, este un proiect de lege pentru lectura a doua, este sub numărul 4 din ordinea de zi, **proiect de Lege pentru modificarea unor acte legislative, înregistrat cu numărul 269 din 19 iulie 2018.**

Îl invit, de asemenea, pe domnul Ștefan Creangă, pentru a prezenta raportul comisiei.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Onorat Plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat pentru lectura a doua proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative, prezentat cu titlu

de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova și raportează următoarele.

Propunerile și obiecțiile parvenite au fost sistematizate și examinate pentru lectura a doua, fiind reflectate în sinteza rezultatelor examinării lor și în proiectul de lege redactat care sînt părți integrante ale raportului comisiei.

În contextul modificărilor acceptate, Comisia economie, buget și finanțe propune plenului Parlamentului adoptarea proiectului de lege redactat în lectura a doua ca fiind lectură finală.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, domnule Creangă.

Nu văd întrebări din partea deputaților legate de raportul comisiei.

De aceea, stimați colegi, dați-mi voie să **supun votului în lectura a doua proiectul de Lege înregistrat cu numărul 269 din 19 iulie 2018.**

Cine este pentru, vă rog să votați.

Rog să fie anunțat rezultatul.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 4.

Sectorul nr. 2 – 34.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Sectorul nr. 2,

Încă o dată vă rog să anunțați.

N u m ă r ă t o r i i:

– 34.

– 13.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Cu 51 de voturi, proiectul de Lege cu numărul 269 a fost votat în lectura a doua și ultima.

Următorul proiectul de lege, de asemenea, care este propus pentru lectura a doua, este **proiectul de Lege pentru modificarea articolului 38 din Legea privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerul Afacerilor Interne, proiectul nr. 303 din 8 septembrie 2018.**

Și îl invit la tribuna centrală pe domnul Eugen Carpov, președintele Comisiei securitate, apărare și ordine publică, pentru a prezenta raportul comisiei.

Domnul Eugen Carpov:

Stimate domnule Președinte al ședinței,

Stimați colegi,

Vă prezint raport la proiectul de Lege nr. 303 din 08.09.2018 pentru modificarea articolului 38 din Legea nr. 288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, pentru lectura a doua.

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a examinat proiectul de Lege nr. 303 din 8 septembrie 2018 și comunică următoarele.

Proiectul dat a fost elaborat în temeiul Hotărârii Curții Constituționale nr. 15 din 22 mai 2018, ce vizează modificarea articolului 38 alineatul (1) litera m) din Legea nr. 288/2018 în vederea excluderii textului declarat neconstituțional „inclusiv în cazul intervenirii termenului de prescripție”.

În ședința plenară din 11 octombrie 2018, s-a aprobat comasarea proiectului de lege propus examinării cu proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, cu numărul 261 din 17.07.2018.

În context, la etapa dezbaterilor în lectura a doua, membrii comisiei au examinat proiectul din perspectiva obiecțiilor și amendamentelor expuse în avizele Guvernului, Centrului Național Anticorupție, Direcției generale juridice, comisiilor permanente, precum și amendamentelor deputaților, iar opinia membrilor comisiei este expusă în anexa la prezentul raport.

Totodată, în rezultatul comasării și în corespundere cu prevederile articolului 62 alineatul (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, textul proiectului de lege se expune după cum urmează: „Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne”.

În rezultatul examinării, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, cu votul majorității membrilor săi, propune examinarea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege menționat.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc și eu, domnule Carpov.

Stimați colegi,

Rog, din nou, să vă ocupați locurile.

Domnule Grişciuc,
Domnule Mudreac,
Domnule Grişciuc,

Haideți, vă rog, ocupați-vă locurile, pentru că trebuie **să supun votului acest proiect de lege prezentat de Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, pentru lectura a doua.**

Cine este pentru a adopta proiectul nr. 303 din 8 septembrie 2018 în lectura a doua, rog să votați.

Rog numărătorii să anunțe rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 3. (*Voce din sală.*)

Sectorul nr. 2 – 35.

Sectorul nr. 3 – 11.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Cît e în sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

– 11.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Stimați colegi,

Eu rog toți colegii...

Domnule Dudnic,

Haideți încă o dată, vă rog să vă ocupați toți locurile în sală, ca să putem supune votului acest proiect de lege.

Eu supun votului încă o dată acest proiect de lege și rog să...

Special, deputații din majoritatea parlamentară, rog toți... a mai rămas un proiect în lectura a doua și este important să fim cu toții în sală ca să putem vota. (*Discuții în sală.*)

Domnule Carpov,

Da.

Domnule Carpov,

Vă rog.

Domnul Eugen Carpov:

Eu aș ruga să mai ridice mîna colegii din sectorul nr. 3, pentru că acum a mai apărut un deputat și nu știu dacă a votat sau nu.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Sectorul nr. 3,

Vă rog încă o dată să ridicați mâinile cei care votați pentru.

Domnul Eugen Carpov:

Rezultatul este 12 pentru sectorul nr. 3. Am renumărat.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Deci avem 12 pentru sectorul nr. 3.

Prin urmare, aveți 51 de voturi pentru adoptarea acestui proiect în lectura a doua.

Și rog încă o dată deputații din majoritatea parlamentară să rămână pe loc, pentru că mai avem un proiect de lege în lectura a doua.

Este proiectul sub numărul 7 din ordinea de zi, **proiectul nr. 346 din 18 octombrie 2018.**

Domnul Ștefan Creangă este invitat la tribuna centrală pentru a prezenta raportul comisiei.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi deputați,

Comisia economie, buget și finanțe, în contextul avizelor prezentate de către comisiile parlamentare, avizului Guvernului Republicii Moldova, avizului Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului și amendamentelor deputaților, a examinat proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative pentru lectura a doua și comunică următoarele.

Prezentul proiect de lege prevede modificarea Codului fiscal, Legii cu privire la tariful vamal, Codului vamal, Legii pentru punerea în aplicare a Titlului IV din Codul fiscal, Legii privind administrarea și deținatizarea proprietății publice. Avizul Guvernului pe marginea proiectului de lege este unul pozitiv, cu propuneri și obiecții.

Amendamentele și propunerile înaintate au fost puse în discuție în cadrul ședinței comisiei, fiind expuse în anexa la prezentul raport.

Pornind de la cele menționate și ținând cont de majoritatea avizelor pozitive ale comisiilor permanente și Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, comisia propune proiectul de lege Parlamentului spre examinare și adoptare în lectura a doua ca fiind lectură finală, luând în considerare obiecțiile și amendamentele relatate în anexa la raport.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Rog deputații din nou să-și ocupe locurile.

Pe domnul Sîrbu nu-l văd. Unde-i numărătorul nostru?

Stimați colegi din majoritatea parlamentară,

Cinci minute, zece minute putem sta pe loc ori nu putem sta pe loc?

Dumneavoastră votați proiectul acesta?

Bine.

Cine este pentru proiectul ...

Oricum avem nevoie de cineva pe sectorul nr. 3 să numere voturile.

Domnule Sergiu Sîrbu,

Vă rog să vă uitați în sectorul nr. 3, pentru că avem nevoie cineva să ne numere voturile. În sectorul nr. 2, cer scuze. În sectorul nr. 2.

Cine este pentru adoptarea în lectura a doua a proiectului nr. 346 din 12 octombrie 2018, vă rog să votați.

Iată a venit.

Domnule Oleg,

Vă rog să rămîneți în sală, pentru că e procedură de votare.

Sectorul nr. 1?

Vă rog, domnule Odnostalco.

N u m ă r ă t o r i i:

– 4.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

– 4.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 35.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

– 35.

Sectorul nr. 3 ?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 18.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Cu 57 de voturi, proiectul nr. 346 a fost votat în lectura a doua și ultima.

Următorul proiect de lege pe care îl supun dezbaterilor este sub nr. 3 din ordinea de zi, un **proiect de Lege pentru ratificarea Protocolului adițional dintre Republica Moldova și Republica Croația cu privire la amendamentele introduse în Acordul dintre Republica Moldova și Republica Croația privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor, proiectul nr. 349.**

Va prezenta proiectul doamna Iuliana Drăgălin, secretar de stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii.

Doamna Iuliana Drăgălin – *secretar de stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii în domeniul infrastructurii calității și cooperării internaționale:*

Mult stimată Președinte al Parlamentului,

Mult stimați deputați,

Prezint proiectul de Lege pentru ratificarea Protocolului adițional dintre Republica Moldova și Republica Croația cu privire la amendamentele aduse în Acordul dintre Republica Moldova și Republica Croația privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor.

Deci prezentul protocol amendează Acordul între Republica Moldova și Republica Croația și modifică acele prevederi ce se referă la acordarea tratamentului național și tratamentului națiunii celei mai favorizate și interese esențiale de securitate.

Prin aceste amendamente, părțile semnate se obligă să-și acorde reciproc toate avantajele pe care le-au acordat sau le vor acorda în viitor țărilor terțe în domeniul relațiilor comerciale, precum și vor beneficia, reciproc, pe teritoriul celuilalt stat de aceleași drepturi și obligații de care beneficiază investitorii locali.

Țin să menționez că el a fost avizat, avizul este unul pozitiv, este un acord bilateral interstatal și încheierea acestui Protocol adițional nu necesită careva suport financiar adițional.

Eu vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Doamnă Drăgălin,

Eu vă mulțumesc și eu.

Întrebări în adresa raportorului nu sînt, puteți să vă ocupați locul.

Și îl invit la tribună pe domnul Ștefan Creangă pentru a prezenta raportul Comisiei economie, buget și finanțe.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Onorat Plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de lege în cauză, prezentat în conformitate cu articolul 86 alineatul (1) din Constituția Republicii Moldova și articolul 14 alineatul (3) din Legea privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova de către Președintele Republicii Moldova și comunică următoarele.

Acordul dintre Republica Moldova și Republica Croația privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor, semnat la Chișinău la 5 decembrie 2001, a fost ratificat prin Legea nr. 973 la 11 aprilie 2002.

Protocolul adițional dintre Republica Moldova și Republica Croația cu privire la amendamentele introduse în Acordul dintre Republica Moldova și Republica Croația privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor, întocmit la Chișinău la data de 30 ianuarie 2018, are drept scop consolidarea raporturilor economice reciproc avantajoase, crearea condițiilor favorabile pentru colaborare în baza principalelor direcții de dezvoltare social-economice, reglementarea relațiilor comercial-economice.

Prin prezentul protocol se completează și se modifică prevederile ce se referă la acordarea tratamentului național și tratamentului națiunii celei mai favorizate și interese esențiale de securitate.

Prin amendamentele la Acordul dintre Republica Moldova și Republica Croația privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor, părțile semnatare se obligă să-și acorde reciproc toate avantajele pe care le acordă sau le vor acorda în viitor țărilor terțe în domeniul relațiilor comerciale, precum și vor beneficia reciproc pe teritoriul celuilalt stat semnatar de aceleași drepturi și obligații ca beneficiarii naționali.

Potrivit autorului, aplicarea protocolului nu necesită măsuri suplimentare privind înființarea unor structuri noi sau modificarea celor existente și nu necesită cheltuieli financiare suplimentare.

Avizele prezentate de către comisiile permanente, coraportul Comisiei politică externă și integrare europeană, avizul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului la proiectul de lege sînt pozitive. Textul proiectului redactat se anexează la prezentul raport.

În contextul celor expuse, Comisia economie, buget și finanțe propune proiectul de lege spre examinare Parlamentului și adoptarea în prima și a doua lectură ca fiind lectură finală.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc și eu, domnule Creangă.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Pentru coraport ofer microfonul doamnei Violeta Ivanov din partea Comisiei politice externe și integrare europeană.

Doamna Violeta Ivanov:

Stimate domnule Președinte al ședinței,

Stimați colegi,

Comisia politică externă și integrare europeană, în conformitate cu funcțiile și atribuțiile sale și în temeiul articolului 27 din Regulamentul Parlamentului, a examinat prezentul proiect de lege și comunică următoarele.

Protocolul adițional dintre Republica Moldova și Republica Croația cu privire la amendamentele introduse în Acordul dintre Republica Moldova și Republica Croația privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor, conform articolului 11 alineatul (1) din Legea privind tratatele internaționale, se regăsește în categoria tratatelor internaționale supuse examinării și ratificării de către Parlament.

Prezentul protocol, întocmit și semnat la Chișinău la data de 30 ianuarie 2018, operează cu modificări și completări la Acordul între Republica Moldova și Republica Croația privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor.

Prin intermediul acestor amendamente părțile semnatare își acordă reciproc și necondiționat toate avantajele pe care le-au consimțit sau le vor consimți în favoarea oricărui alt stat terț în ceea ce privește domeniile relațiilor comerciale, precum și se vor bucura reciproc pe teritoriul celui alt stat semnatar de aceleași drepturi și obligații de care beneficiază naționali.

Protocolul are drept scop consolidarea rapoartelor economice reciproc avantajoase, crearea condițiilor favorabile pentru colaborare în baza principiilor direcției de dezvoltare social-economice, reglementarea relațiilor comercial-economice, iar aceasta va impulsiona mai aprofundat dezvoltarea relațiilor de colaborare dintre Republica Moldova și Republica Croația.

Prevederile protocolului nu contravin politicii externe promovate de Republica Moldova și nu afectează drepturile și obligațiunile asumate în conformitate cu alte instrumente internaționale la care statul nostru este parte.

În contextul celor expuse, Comisia politică externă și integrare europeană propune Parlamentului a adopta proiectul de Lege pentru ratificarea Protocolului adițional dintre Republica Moldova și Republica

Croația cu privire la amendamentele introduse în Acordul dintre Republica Moldova și Republica Croația privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc și eu, doamnă Ivanov.

Stimați colegi,

Fac încă o excepție, e o ședință a comisiei acolo, deci voi supune votului puțin mai târziu acest proiect de lege.

Și o invit acum la tribuna centrală din nou pe doamna Iuliana Drăgălin, secretar de stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii, pentru a prezenta **proiectul de Lege cu privire la răspunderea și cerințele de asigurare a operatorilor aerieni și a operatorilor de aeronave. Proiect înregistrat cu nr. 309 din 20 septembrie 2018.** Este proiectul cu nr. 8 în ordinea de zi de astăzi.

Poftim, doamnă Drăgălin, aveți tribuna.

Doamna Iuliana Drăgălin:

Deci, mult stimați deputați,

Prezentul proiect și prezenta lege transpune Regulamentul nr. 2027 al Consiliului din 9 octombrie 1997 privind răspunderea operatorilor de transport aerian în caz de accidente, precum și a Regulamentului Comisiei Europene nr. 785 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 aprilie 2004 privind cerințele de asigurare a operatorilor de transport aerian și a operatorilor de aeronave.

Acest act în sine stabilește un regim și niște norme de răspundere a operatorilor aerieni și a operatorilor de aeronave care efectuează operațiuni aeriene civile pentru daunele produse pasagerilor, bagajelor, mărfurilor etc., în limita minimă a sumelor asigurate pentru acoperirea corespunzătoare a acestei răspunderi.

Scopul aprobării acestei legi este armonizarea și consolidarea cadrului normativ în domeniul răspunderii operatorilor aerieni în vederea protejării intereselor legitime ale beneficiarilor serviciilor aeriene și terțe persoane, deoarece la moment toate aceste prevederi sînt stipulate în mai multe acte normative, regulamente departamentale etc.

Importanța acestui act reiese și din faptul că la etapa actuală Republica Moldova nu avea un cadru normativ consolidat al răspunderii civile al transportului aerian pentru prejudiciile cauzate pasagerilor, încărcăturilor și terțelor aflate la sol.

Proiectul stabilește reguli clare privind regimul răspunderii operatorilor aerieni și a operatorilor de aeronave, precum și limita minimă a sumelor asigurate pentru acoperirea corespunzătoare a răspunderii.

Urmare a implementării actului normativ și național, nu vor fi afectate costurile operatorilor de transport aerian național legate de achitarea primelor de asigurare companiilor de asigurări, deoarece sîntem parte, facem parte la Convenția de la Montreal care este în vigoare din 2009, iar companiile aeriene din Moldova în mare măsură operează zboruri pe teritoriul statelor-membre ale Uniunii Europene și altor țări care tot sînt părți la Convenția de la Montreal.

Astfel, companiile aeriene naționale nu vor suporta nici o cheltuială suplimentară pentru asigurarea pasagerilor, bagajelor, mărfurilor pe care ele deja sînt obligate să le... să fie asigurate și să le mențină asigurate corespunzător.

Eu vă mulțumesc și rog susținerea prezentului proiect.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc.

Doamnă Drăgălin,

Este o întrebare din partea domnului Lipskii.

Poftim, domnule Lipskii.

Domnul Oleg Lipskii:

Mulțumesc.

Noi avem... de 3 ori se repetă, nu se repetă ca atare, dar „operator aerian”, „operator de transport aerian” și „operator de transport aerian de fapt”.

Eu sînt aici.

Deci întrebarea mea: care-i diferența dintre operatorul aerian și operatorul de transport aerian?

Și în al doilea caz noi vedem că trebuie să efectueze transport aerian comercial în baza unui certificat. Primul operator aerian, prima noțiune este orice persoană deci nu se vorbește nimic despre certificat sau licență. Care-i diferența dintre ele?

Atunci cu ce se ocupă operatorul acesta aerian care nu-i de transport aerian? Ca să înțelegem, fiindcă este și operator de transport aerian de fapt.

Vă rog.

Doamna Iuliana Drăgălin:

Pentru clarificări tehnice o să rog colegii de la... să intervină.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, vă rog să conectați microfonul acolo, da, în lojă.

Domnul Vasile Șaramet – *reprezentant al Autorității Aeronautice Civile a Republicii Moldova:*

Bună ziua.

Stimați deputați,

Vasile Șaramet – Autoritatea Aeronautică Civilă.

Diferența între operator aerian și operator, și transportator, și operator aerian, și operator de transport aerian, de principiu, vine din faptul că au fost comasate aici două acte normative, dar „operator aerian” urmează a fi exclus pentru lectura a doua, deoarece ele, de principiu, sînt aceleași. Asta a fost o... îmi pare.

Da, mersi.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da.

Domnule Lipskii,

Poftim.

Domnul Oleg Lipskii:

Da, mulțumesc frumos.

Deci la a doua lectură trebuie să fie scoasă. Prima noțiune o scoateți? Prima noțiune o scoateți.

Bine.

Mulțumesc.

Doamna Iuliana Drăgălin:

OK.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Nu mai sînt alte întrebări.

Înseamnă că, da, aici se încheie raportul prezentat de către autori.

Îl invit la tribuna centrală pe domnul Creangă, președintele Comisiei economie, buget și finanțe, pentru a prezenta raportul comisiei.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Onorat Plen,

Comisia economie, buget și finanțe, în conformitate cu prevederile Regulamentului Parlamentului referitoare la atribuțiile comisiilor

permanente, a examinat proiectul de Lege nr. 309 cu privire la răspunderea și cerințele de asigurare a operatorilor de transport aerieni și a operatorilor de aeronave și comunică următoarele.

Proiectul de lege în cauză este înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, ceea ce corespunde articolului 73 din Constituție și articolului 47 din Regulamentul Parlamentului.

Obiectul proiectului este de a stabili și introduce cerințe de asigurare minime pentru operatorii aerieni și operatorii de aeronave, de a îmbunătăți standardele de protecție a consumatorului, precum și de a garanta un nivel de asigurare minim adecvat în ceea ce privește pasagerii, bagajele, mărfurile, trimiterile poștale și terțele părți.

Proiectul a fost elaborat în vederea executării prevederilor anexei III a Acordului privind Spațiul Aerian Comun cu Uniunea Europeană, (ratificat prin Legea nr. 292 din 21.12.2012) și transpunerii prevederilor Regulamentului Uniunii Europene, Comisiei Europene nr. 2027/97 privind răspunderea civilă a operatorilor de transport aerian în caz de accidente și a Regulamentului Comisiei Europene nr. 785/2004 privind cerințele de asigurare a operatorilor de transport aerian și a operatorilor de aeronave.

Urmare a implementării actului normativ național, nu vor fi afectate costurile operatorilor de transport aerian naționali legate de achitarea primelor de asigurare companiilor de asigurări, deoarece pentru Republica Moldova Convenția pentru unificarea anumitor reguli referitoare la transportul aerian internațional, adică e vorba de Convenția de la Montreal, este în vigoare din 17 mai 2009, iar companiile aeriene din Moldova în mare măsură operează zboruri pe teritoriul statelor-membre ale Uniunii Europene și în alte țări care au devenit părți la Convenția de la Montreal.

Astfel, companiile aeriene naționale nu vor suporta cheltuieli suplimentare pentru asigurarea pasagerilor, bagajelor acestora și mărfurilor, pe motiv că ele deja sînt obligate să mențină nivelul de asigurare corespunzător.

Proiectul a fost avizat de 8 comisii permanente ale Parlamentului, dintre care 7 comisii s-au expus pentru examinarea acestui proiect de lege în plenul Parlamentului.

Recomandările expuse în raportul de expertiză anticorupție la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative au fost înglobate în textul proiectului de lege.

Expertiza anticorupție a evidențiat că deși promovarea intereselor din proiect se face cu respectarea interesului public, implementarea acestuia, fără a exclude deficiențele identificate, va prejudicia interesele unor persoane sau grupuri de persoane.

Conform tabelului de concordanță la proiect, autorul, pînă la adoptarea... pînă la aprobarea proiectului în Guvern, a luat în calcul majoritatea propunerilor Centrului Național Anticorupție.

Urmare a examinării proiectului de lege nominalizat, Comisia economie, buget și finanțe, cu majoritatea voturilor, propune plenului Parlamentului examinarea și aprobarea în prima lectură a proiectului de Lege cu privire la răspunderea și cerințele de asigurare a operatorilor de transport aerieni și a operatorilor de aeronave.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, domnule Creangă.

Întrebări nu sînt în adresa comisiei.

De aceea, stimați colegi, **vreau să supun votului în prima lectură, așa cum a propus comisia, proiectul de Lege cu privire la răspunderea și cerințele de asigurare a operatorilor aerieni și a operatorilor de aeronave, proiect înregistrat sub nr. 309 din 20 septembrie 2018.**

Cine este pentru aprobarea proiectului în prima lectură, vă rog să votați.

Majoritatea celor prezenți în sală au votat acest proiect în prima lectură.

Comisia urmează să-l pregătească pentru lectura a doua.

Revin la votul pentru proiectul nr. 349, proiectul de Lege pentru ratificarea Protocolului dintre Republica Moldova și Republica Croația.

Cine este pentru aprobarea acestui proiect în prima lectură, vă rog să votați.

Da. Mulțumesc.

Dacă nu sînt obiecții, este un acord-cadru internațional, propun să-l votăm și în lectura a doua.

Și rog să anunțați rezultatele.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Mulțumesc.

Anunțați, vă rog, rezultatele, numărătorii.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 35.

Sectorul nr. 3 – 15.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Cu 75 de voturi, proiectul nr. 349 pentru ratificarea Protocolului adițional dintre Republica Moldova și Republica Croația a fost votat în lectura a doua și ultima.

Și acum propun atenției dumneavoastră proiectul sub nr. 6 din ordinea de zi de astăzi, **proiectul de Lege privind scutirea de taxa vamală, taxa pentru efectuarea procedurilor vamale și altor taxe pentru construcția Centrului cultural-educational din municipiul Ceadâr-Lunga, Unitatea Teritorial-Administrativă Găgăuzia.**

Va prezenta proiectul domnul Sergiu Stati.

Domnul Sergiu Stati:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul nr. 325 privind scutirea de taxa vamală și taxa pe valoarea adăugată pentru construcția Centrului cultural-educational pentru copii din orașul Ceadâr-Lunga.

Deci acest proiect a fost inițiat la solicitarea Bașcanului Găgăuziei care a convenit referitor la construcția acestui Centru... cu Fundația de asistență „Heydar Aliyev” din Azerbaidjan. Urmează ca acest proiect să fie realizat de către două companii cu capital străin din Azerbaidjan care se numește „ACCES POINT” și „VEZIR CONSTRUCT”. Se presupune că aceste lucrări de construcție vor fi absolut finisate toate, inclusiv livrat și utilaj... pentru această construcție. Deci scutirea se presupune să fie efectuată la 13 categorii de mărfuri.

Subliniez, în afară de aceasta, că și avizul Guvernului este unul pozitiv. Și, respectiv, consultările mele avute cu toți reprezentanții deputați originari din Gagauz-Yeri, și ei susțin și roagă asistența dumneavoastră, stimați colegi, ca să votăm „pentru”.

În acest context, domnule Președinte, rog ca să fie proiectul votat în prima și a doua lectură.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc, domnule Stati.

Avem o întrebare din partea domnului Valerian Bejan.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc, domnule Președinte al ședinței.

Stimate autor,

Spuneți, vă rog, toate materialele enumerate în prezentul proiect de lege de unde vor fi importate?

Domnul Sergiu Stati:

Din câte înțeleg eu, va fi organizat aici tender pentru procurarea mărfurilor și materialelor de construcție, dar companiile care vor efectua lucrările, sînt companii cu capital străin, la concret, sînt companii cu capital din Azerbaidjan.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Bejan,

Dacă mai aveți o întrebare sau precizare, poftim.

Domnul Valerian Bejan:

Concretizare la prima întrebare și pe urmă a doua.

Deci atunci eu nu înțeleg, dacă o să fie petrecute tendere aici pe teritoriul republicii, în interior, pentru ce avem nevoie de scutiri de taxe vamale și proceduri vamale ș.a.m.d.?

Domnul Sergiu Stati:

Nu știu dacă ați văzut, aici sînt indicate absolut toate serviciile care o să fie... o să urmeze să fie efectuate, inclusiv cele care urmează să fie scutite pe taxa de valoarea adăugată.

Aici sînt în proiect indicate 13 capitole la concret, începînd de la lucrări de construcție și montaj, lucrări de finisare, lucrări pentru cazangerie, construcția... ascensor pentru persoane cu dizabilități, amenajarea teritoriului ș.a.m.d., adică lucruri care urmează ca să fie făcute, inclusiv prin aceea ca să fie organizate prin scutirea de taxe vamale și TVA. De aceea, respectiv, înțeleg întrebarea dumneavoastră. Cred că unele din aceste poziții, care sînt expuse aici în proiect, sînt mai mult de taxa pe valoarea adăugată.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Bejan,

A doua întrebare, vă rog.

Domnul Valerian Bejan:

Eu am găsit în proiect o denumire pe care, cu regret, nu am găsit-o în dicționar.

Poate dumneavoastră îmi puteți lămuri despre ce este vorba... denumirea respectivă.

Deci avem așa o poziție cu denumirea de „pamazol”... „pamizol”... „pamizol”. *(Voce nedeslușită din sală.) (Rîsete în sală.)*

Domnul Sergiu Stati:

Domnule Bejan,

Eu, ținînd cont că sînt, ca și dumneavoastră, constructor de specialitate, și de aceea mă pricep foarte bine la chestiile acestea, chiar nu știu ce să vă răspund. *(Rîde.)*

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Bejan,

Mai aveți o precizare?

Da, poftim, să vedem despre ce e vorba acolo, totuși.

Domnul Valerian Bejan:

... Noi trebuie să votăm. „Pamizol” ce-i aceasta? ... n-am găsit în DEX așa... denumire. Ce votăm?

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Bine. Domnule Stati,

Ce votăm?

Domnul Sergiu Stati:

Domnule Bejan,

Încă o dată vreau să vă spun, cu regret, nu sînt constructor de specialitate și de aceea nu pot ca să vă spun foarte precis, dar presupun că cei care au făcut... au întocmit această listă, evident că posibil că au consultat, inclusiv dicționarele, DEX-ul, ca să vadă cum precis se formulează denumirile acestor materiale de construcție.

În condițiile cînd chiar, poate, să presupunem că a intervenit și o eroare undeva, atunci, respectiv, redactorii care o să definitiveze proiectul, evident că vor consulta.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc și eu.

Domnul Gagauz.

Domnul Fiodor Gagauz:

Da. Mulțumesc.

У меня вопросов нет. Фракция социалистов поддержит принятие данного законопроекта, который позволит построить в муниципии Чадыр-Лунга современного трехэтажного здания культурно-образовательного центра для нашей молодежи.

Хочу сказать, что в Чадыр-Лунге в учебных заведениях свыше двух с половиной тысячи детей и такой объект крайне необходим для их воспитания наших детей.

Проект реализуется по просьбе Башкана Гагаузии Азербайджанской Республикой, как было озвучено, через фонд первого президента Гейдара Алиева. Стоимость проекта 25 миллионов 215 тысяч леев. А это серьезные деньги, в результате реализации проекта будет построено современное трехэтажное здание площадью 1,5 тысячи квадратных метров со всей инфраструктурой, со всем необходимым внутренним оборудованием для того, чтобы наши дети могли получать там соответствующее образование и творчески развиваться.

Хочу поблагодарить Азербайджанскую Республику за столь солидную поддержку и предлагаю коллег поддержать принятие данного законопроекта в первом и во втором чтении.

Проект уже реализуется. И наше решение позволит в сроки обеспечить реализацию данного проекта.

Спасибо.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumim, domnule Gagauz.

Domnul Sergiu Stati:

Mulțumesc și eu.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Apostol,

Poftim.

Domnul Ion Apostol:

Domnule deputat,

Ca să înțeleg un lucru... am înțeles, că unii termeni... nu pun întrebarea ca să facem haz de necaz, dar, totuși, noi trebuie să votăm și să înțeleg că... poate era cazul să vă consultați cu cineva, într-adevăr, termenul... urmează să votăm niște lucruri și mie... nu știu, să rîd sau să plîng, noi nu știm niște termeni. Pentru ce votăm noi?

Mie îmi pare că denumirea, care a fost pronunțată de domnul Bejan, seamănă mai mult cu un medicament, dar aici e vorba despre materiale de construcție. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Plus la asta, mai este și import de beton și de mortar. Betonul de unde-l aduce, din Azerbaidjan îl aducem? Betonul are termen... că el pe drum se întărește. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Sergiu Stati:

Domnule Apostol,

Mulțumesc.

Evident că nu pot ca să discut cu dumneavoastră la un nivel suficient pentru ca... fiindcă nu sînt constructor de specialitate, dar această listă a fost prezentată de către specialiștii care au întocmit-o și, din cîte înțeleg, acolo nu este vorba numai de cele care o să fie excluse la nivel... pentru perceperea taxei pe valoarea adăugată, dar și cele pentru... adică, taxa vamală, dar cele care țin de taxa pe valoarea adăugată. Și, respectiv, materialele acestea care... o să fie procurate inclusiv la noi pe piața internă, dar o să fie scutite pentru plata taxei pe valoarea adăugată.

Ceea ce ține de formulări de denumiri, eu mă gîndesc că cei care au întocmit această listă, se pricep la denumirile acestor... nu mai știu, utilaje sau materiale de construcție.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, vă mulțumesc.

Domnule Apostol,

Mai aveți o întrebare?

Poftim.

Domnul Ion Apostol:

Eu am un principiu, stimate domnule deputat, eu nu pot să votez... am intenția nobilă, ascultați oleacă, eu mă adresez domnului deputat, pe cei care îi ustură în ureche să le astupe cu niște dopuri. Eu nu pot să votez ceea ce nu cunosc, întotdeauna votez conștient. Deși intenția este nobilă și ar trebui... sau cred că trebuie aceste scutiri, derogări... ori facem o lege care... facem pentru toți aceeași regulă. Unii-s buni, alții sînt supuși unor reguli, alții nu. Cred că nu este ordine deja, că sînt prea multe derogări.

Vă mulțumesc.

Domnul Sergiu Stati:

Adevărat. Dacă îmi permiteți, aș vrea să menționez, domnule deputat Apostol, că unele reglementări deja au intervenit, ceea ce mă bucură, spre exemplu, care se fac scutiri și derogări pentru biserici. Deja s-a luat o decizie în sensul acesta, ca să fie rezolvată problema la nivel de Guvern.

Eu aici nu știu să mă expun foarte clar ceea ce ține de unele derogări, fiindcă sînt, spre exemplu, autospecialele cîteodată introduse sau materiale de construcție sau construcție... dacă putem cumva altfel să reglementăm, eu cred că în sensul acesta noi trebuie să... evident că să spunem „mulțumesc frumos” părții azere pentru aceea că intervine și finanțează acest proiect.

Evident că cei care o să dorească să voteze, dar eu sper că o să fie majoritatea, conștientizează că aceste lucruri evident că aduc un beneficiu țării noastre și, în special, copiilor din Ceadâr-Lunga care o să aibă un centru pentru agrement și un centru pentru studii și educație. Cred că e un lucru pozitiv.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumesc, domnule Stati.

Domnule Creangă,

Poftim.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu nu am o întrebare. Eu vreau o clarificare pentru colegi, ca să discutăm despre noțiunile care sînt formulate, în mod special, despre pamizol, care este un adeziv pentru încălzirea pereților și lipirea... folosit, de fapt, la lucrările de finisare și dacă ne uităm în devizele tehnice în construcție, este foarte des folosit acest pamizol.

Mulțumesc.

Domnul Sergiu Stati:

El e specialist, eu – nu.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Am auzit și o explicație cu privire la acea denumire, dar mai este o întrebare din partea doamnei Buliga.

Poftim, doamnă Buliga.

Doamna Valentina Buliga:

Nu am nici o întrebare. Eu aseară am revenit de la Baku și vroiam să le spun colegilor că am văzut cu adevărat construcții de genul care urmează să fie construit la Ceadâr-Lunga, un centru pentru tinerii și copiii din acest oraș și acest material, cu adevărat, este unul deosebit.

Și vreau să le doresc: „Într-un ceas bun și Doamne ajută să avem și noi un astfel de centru pentru copii”.

Mulțumesc.

Domnul Sergiu Stati:

Mulțumesc și eu.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumim.

Nu mai sînt întrebări.

Domnule Creangă...

Raportul comisiei...

Domnule Diacov,

Nu putem... tot e vorba de regulament.

Domnul Creangă va prezenta raportul comisiei cu privire la acest proiect de lege.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi deputați,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de lege în cauză, prezentat cu dreptul de inițiativă legislativă de către domnul deputat Sergiu Stati și domnul deputat Constantin Țuțu, și comunică următoarele.

Prezentul proiect a fost elaborat cu scopul de a permite, cu titlu de excepție, Întreprinderii cu Capital Străin „ACCESS POINT” SRL și Întreprinderii cu Capital Străin „VEZIR CONSTRUCT” SRL importul și/sau livrarea mărfurilor și serviciilor pentru construcția Centrului Cultural-educațional în municipiul Ceadâr-Lunga, UTA Găgăuzia, cu scutire de taxa vamală, taxa pentru efectuarea procedurilor vamale și taxa pe valoarea adăugată, fără drept de deducere.

Potrivit notei informative, proiectul urmează a fi finanțat de către Fundația „Heydar Aliyev” din Republica Azerbaidjan, iar costul proiectului se estimează la circa 25,2 milioane de lei.

Urmare a examinării proiectului de lege, comisia a susținut amendamentul înaintat de către domnul deputat Caraseni, amendamentul nr. 37 din 4 octombrie 2018, prin care se propune introducerea prevederii privind intrarea în vigoare a prezentei legi.

Totodată, în scopul îmbunătățirii textului proiectului de lege, comisia propune efectuarea unor modificări și completări cu caracter redacțional și de concretizare a textului proiectului.

Reieșind din cele menționate, Comisia economie, buget și finanțe propune proiectul de lege sus-menționat spre examinare și adoptare în primă și a doua lectură, ca fiind lectură finală.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc și eu, domnule Creangă.

Avem întrebări din partea domnului Apostol pentru început.

Domnul Ion Apostol:

Nu este o precizare.

Vreau să vă mulțumesc, domnule președinte al comisiei, pentru explicarea termenului de „pamizol”. Și în urma acestei explicații, noi vom vota acest proiect.

Domnul Ștefan Creangă:

Vă mulțumesc foarte mult.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Stați, stați, că domnul Bejan a mai găsit un termen acolo cred că. Haideți să mai vedem, că mai e o întrebare.

Poftim, domnule Bejan.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Președinte,

Dat fiind faptul că noi avem de gând să votăm în două lecturi proiectul de lege, am o propunere referitor la... deoarece nu toate materialele vor fi importate, dar unele materiale vor fi procurate pe loc, poate în text unde este vorba despre „cu scutire de TVA, taxa vamală și taxa pentru efectuarea procedurilor vamale”, după TVA de introdus cuvântul „după caz”, „de scutire de TVA și, după caz, taxa vamală, taxa pentru efectuarea procedurilor vamale” ș.a.m.d.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc pentru propunere.

Stimați colegi,

Noi am redactat proiectul de lege și el sună în felul următor: „Legea privind scutirea de taxa vamală, taxa pentru efectuarea procedurilor vamale și de taxa pe valoarea adăugată, fără drept de deducere, a mărfurilor și serviciilor importate și/sau livrate...”, adică deja este... se înțelege foarte clar că pot să fie livrate aici pe teritoriul Republicii Moldova, procurate la nivel de țară.

Vă mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc și eu, domnule Creangă.

Întrebări nu mai sînt.

Stimați colegi deputați,

Dacă sînteți gata, atunci **supun votului acest proiect de lege, proiectul de Lege sub numărul 325 din 1 octombrie 2018.**

Cine este pentru aprobarea lui în primă lectură mai întîi vreau să văd. Cine este pentru aprobarea în primă lectură.

Majoritatea celor prezenți în sală.

Comisia a propus să-l adoptăm și în lectura a doua.

Cine este pentru adoptarea acestui proiect și în lectura a doua, vă rog să votați.

Și rog, numărătorii, să anunțe rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Sectorul nr. 2 – 31.

Sectorul nr. 3 – 16.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Cu 72 de voturi, proiectul nr. 325 din 1 octombrie 2018 a fost votat în lectura a doua și ultima.

Și ultimul proiect de lege pe care îl supun dezbaterilor înainte de a avea audierile, pe care, de asemenea, le-am votat, este **proiectul de Lege pentru completarea Codului penal al Republicii Moldova. Proiect înregistrat sub numărul 228 din 5 iulie 2018.** Autor – Adrian Lebedinschi.

Domnule Lebedinschi,

Aveți microfonul.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Noi avem o situație în Codul penal cînd, în cazul provocărilor leziunilor corporale intenționate de către o persoană alteia, este permisă împăcarea părților dacă participanții la acest conflict au găsit numitor comun, iar în cazul accidentelor rutiere astfel de posibilitate nu există. Și de aceea avem multiple situații cînd, în urma accidentului rutier, a pătimit sau soția, sau mama, sau copilul, sau altă persoană, prin care au fost provocate leziuni corporale medii. Trebuie să recunoaștem că leziuni corporale medii asta poate să fie și fractura nasului sau fractura unui deget, ceea ce nu prezintă un pericol esențial pentru viață, dar, în cazul dat, obligatoriu, șoferul urmează să fie condamnat penal.

Pentru a evita astfel de situații, am venit cu propunerea ca în articolul 109 al Codului penal, pe lângă alte infracțiuni care sînt prevăzute în Cod, să fie și comiterea accidentului rutier care a provocat doar leziuni corporale medii. Leziuni corporale grave sau infracțiunea care este comisă în stare de ebrietate să nu cadă sub incidența acestei prevederi.

Vă mulțumesc.

Dacă sînt întrebări...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, vă mulțumesc și eu, domnule Lebedinschi.

Nu văd întrebări în adresa autorului, de aceea o invit la tribuna centrală pe doamna Raisa Apolschii, președintele Comisiei juridice, numiri și imunități.

Doamna Raisa Apolschii:

Vă mulțumesc.

Onorat Plen,

Comisia a examinat proiectul de Lege privind completarea Codului penal, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputatul în Parlament domnul Lebedinschi.

Așa cum s-a menționat, acest proiect propune completarea articolului 109 alineatul (9) din Codul penal, astfel încît actul de înlăturare a răspunderii penale prin împăcarea părților să fie extins și pentru infracțiunile prevăzute la articolul 264 alineatul (2) din Codul penal.

Cu permisiunea dumneavoastră, nu o să mă refer la toate detaliile acestui proiect, deoarece cu lux de amănunte a fost prezentat de către autor.

Vreau să zic doar că pentru lectura a doua vor fi examinate de către comisie amendamentele deputaților, propunerile comisiilor permanente, obiecțiile de ordin tehnico-legislativ ale Direcției juridice.

Și în rezultatul dezbaterilor, comisia, cu votul unanim al membrilor, propune proiectul de Lege nr. 228 din 5 iulie 2018 spre examinare și aprobare în prima lectură în cadrul ședinței plenare.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc și eu, doamnă Apolschii.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Stimați colegi,

Comisia a propus aprobarea acestui proiect de lege în prima lectură.

Cine este pentru aprobarea proiectului de Lege nr. 228 din 5 iulie 2018 în prima lectură, vă rog să votați.

Majoritatea celor prezenți în sală au votat pentru aprobarea proiectului în prima lectură.

Noi am epuizat ordinea de zi aprobată astăzi, cu excepția unei chestiuni legată de audieri. **Noi am votat includerea audierilor în ordinea de zi, doamna Maia Bănărescu** deja este în Sala de plen, doar așa vrea să convenim asupra unui regulament, adică cum organizăm aceste audieri.

Dacă, domnule Sîrbu, poate aveți anumite propuneri pe care vreți să le faceți? Vreau s-o întreb și pe doamna Bănărescu, dacă doamna Bănărescu are nevoie de timp ... de cât timp aveți nevoie sau doar veți răspunde la întrebările deputaților, cum propuneți?

Întîi de la autori vreau să aud autorii care au propus această audiere, cum propuneți să fie ele organizate, ca să avem, iarăși, un regulament, să ne încadrăm în timp și să fie eficientă această audiere.

Poftim, domnule Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Propun: stimata doamnă Avocat al Poporului dacă are vreo informație succintă la acest subiect să ne prezinte și ulterior, dacă vor fi careva întrebări din sală, deja să întrebăm.

Mersi.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Bine. De acord.

Domnule Dudnic,

Dumneavoastră aveți la proceduri ceva? Vreți să faceți propuneri?

Poftim, domnule Dudnic.

Domnul Corneliu Dudnic:

Da, domnule Președinte,

Eu am și o altă întrebare în adresa doamnei avocat.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Noi încă nu deschidem ...

Domnul Corneliu Dudnic:

După audiere.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Pentru întrebări vă veți înscrie sau vă veți înregistra pentru a adresa întrebări.

Doamnă Bănărescu,
Dumneavoastră dacă ...

Conectați, vă rog, microfonul doamnei Bănărescu și apoi o să vă invit la tribuna centrală. De cât timp aveți nevoie pentru a face o scurtă prezentare și apoi trecem la runda de întrebări și răspunsuri, cred?

Doamna Maia Bănărescu – *Avocat al Poporului pentru drepturile copilului:*

Bună ziua, onorată asistență.

Maximum pînă la 10 minute eu îmi expun tot ce cunosc pe caz, ce am făcut și runda de întrebări, dacă stimații deputați vor avea.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Bine.

Stimați colegi,

Deci doamna Bănărescu solicită 10 minute pentru a face o succintă prezentare, după care voi deschide runda pentru întrebări și răspunsuri. Dar propunerea mea este ca să nu depășim o oră. Această sesiune de întrebări și răspunsuri să nu depășească o oră.

Eu voi încerca să fiu corect, din partea grupurilor parlamentare, fracțiunilor să fie ... adică toți deputații să poată adresa cel puțin cîte o întrebare, cîte două întrebări și după care vom încheia aceste audieri.

Doamnă Bănărescu,

Vă invit aici, la tribuna centrală, pentru a face această succintă prezentare legată de subiectul audierilor.

Doamna Maia Bănărescu:

Onorată asistență,

Bună ziua.

Stimați domni deputați,

Stimate domnule Președinte,

În principiu salut această invitație și chiar din start am fost plăcut surprinsă că acest subiect va fi discutat în Parlament, deoarece este un subiect foarte important și vreau să vă zic că acest subiect este, în viziunea mea, ca și Avocat al Poporului pentru drepturile copilului, practic, din primele zile ale mandatului, fiind sesizată în diferite situații și de diferite persoane: fie că sînt deputații, că sînt părinții reprezentanți legali, fie că sînt reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale.

La cazuri de genul implicării copiilor în activitățile adulților, indiferent de statutul adultului și forma de organizare, am avut totdeauna cel puțin reacție în public, ceea ce vorbește plasarea pe site și venirea cu recomandări și dacă nu și examinarea cazurilor individuale.

Vreau să zic că la acest compartiment am avut foarte multe intervenții și am avut discuții publice atât cu jurnaliștii, cât și cu organizațiile neguvernamentale, venind cu recomandări standarde: cum trebuie să fie implicat copilul, cum trebuie propagată imaginea copilului pentru a fi protejat copilul de informațiile nocive, reieșind din standardele Convenției ONU pentru Drepturile Omului.

Vreau să precizez că Avocatul Poporului pentru drepturile copilului activează în baza Legii cu privire la Avocatul Poporului, unde sînt stabilite strict atribuțiile Avocatului Poporului.

Printre altele aș vrea să precizez, în primul rînd, faptul că Avocatul Poporului nu poate substitui organele competente care trebuie să examineze unul sau alt caz. O altă problemă este că ... un alt drept, de fapt, al Avocatului Poporului este că poate să intervină doar atunci cînd autoritățile nu intervin. Și care sînt instrumentele Avocatului Poporului pe care noi le utilizăm? În primul rînd, sînt, după cum am spus, prezentările publice, recomandările, avizele și diferite acte de reacționare.

Apropo, prezentările publice sînt și recomandările ... sînt cele mai principale arme ale ombudsmanului, pentru că ombudsmanul nu are forța de sancționare.

În procesul de monitorizare a dreptului copilului la libera exprimare, la opinie am constatat mai multe încălcări. Deci aceste cazuri de implicare a copilului le examinez prin prisma articolelor 12, 13 și 14 ale Convenției ce ține de dreptul la opinie, la libera exprimare, cât și la dreptul la întrunirea copilului.

La fel, țin cont și de jurisprudența Curții Europene în cazul Partidului Popular. De ce menționez aceste fapte? Pentru că acest caz pentru care am fost invitată astăzi este examinat exact prin aceste prisme, deci jurisprudența Curții și articolele stipulate în Convenția cu privire la drepturile copilului.

Am fost sesizată și eu, cum spunea și doamna Buliga, chiar la momentul cînd a avut loc evenimentul. Prima reacție a fost reacția mea publică prin intermediul mediei în care am condamnat implicarea copiilor în modul în care au fost implicați acești copii. Și am făcut apel autorităților competente de linie – Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, dar, în primul rînd, Direcției Educație a municipiului Chișinău, în subordinea căreia este autoritatea, să intervină, să urmărească, în primul rînd, copilul trebuia să fie la ore, de ce copilul nu s-a aflat în instituția de învățămînt? Care este nivelul de asigurare a securității copilului? Să se examineze situația dacă a fost acordul părinților pentru implicarea copiilor în astfel de

acțiuni și, nu în ultimul rând, să examineze competența și atribuțiile directorului, a administrației școlii în contextul lipsei copilului și a implicării copiilor în unele acțiuni.

Deci ce-am stabilit? Actualmente, doamna directoare a fost sancționată disciplinar anume pe aspectul că copiii au fost plecați din școală, doamna directoare nici n-a știut că copiii nu sînt în școală, părinții presupunînd că și-au dat acordul, au confirmat cum că ei n-au dat acordul de a fi atrași în această activitate.

Cel mai straniu mi-a părut și mi-a pus multe semne de întrebare că activitatea a fost organizată de organizația obștească foarte recunoscută care are implicări active și în procesul educațional al copiilor referitor la drepturile copilului, deci cunoștea care sînt regulile de implicare a copilului.

Ce-am făcut eu, ca și Avocat al Poporului pentru drepturile copilului? În afară de reacția care este, cum vă spun, am trecut ... în timp de zece zile respectiv nu pot să vorbesc despre finalizarea cazului. Este vorba de continuarea ... examinarea acestui caz prin prisma sistemii. De ce vorbesc de sisteme? Mă interesează opinia psihologilor, cum acționează în astfel de cazuri cînd stă copilul cu cagula pe cap și cu funia la gît, care este nivelul de afectare emoțional-psihologică a copilului și deja demersul este la instituția competentă.

Mă interesează care a fost securitatea copilului asigurată în cazurile respective și ce prevede legislația la acest compartiment.

Vreau să precizez că acest caz nu este singur. În 2016 au mai fost cazuri similare, dar în 2017 am avut o intervenție destul de serioasă pe un caz, pe care probabil că îl cunoașteți toți, cînd copilul a fost încătușat în fața Ministerului Afacerilor Interne. Acesta a fost primul caz și, în principiu, foarte grav, deoarece a fost și atingerea demnității, și punerea în pericol a copilului respectiv.

Examinînd legislația la acel moment, am stabilit că nu este un mecanism de atragere la răspundere a persoanelor adulte, a organizațiilor, fie partide politice neguvernamentale în drepturile omului sau altă activitate, formă juridică, nu este act normativ pentru a-l trage la răspundere, fie pe persoana juridică sau fizică.

Am făcut un demers domnului Prim-ministru, pentru a examina aceste cazuri prin prisma modificării legislației. Domnul Prim-ministru a dat sarcina Ministerului Afacerilor Interne, care a elaborat un proiect de act de modificare a Codului contravențional de atragere la răspundere a persoanelor fizice și a ... persoanelor juridice ca organizatori ai manifestărilor publice. Și anul acesta, în luna septembrie, am revenit din nou să văd care este situația privind modificarea legislației.

Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova mi-a comunicat că este deja elaborat proiectul de modificare a contravenției administrative, conform căruia persoanele fizice și organele, și organizațiile neguvernamentale, indiferent de forma de organizare, vor fi trase la răspundere pentru implicarea copiilor.

Cazul respectiv este foarte grav și din considerentul că mesajul pe care-l transmite copilul este un mesaj negativ, este un mesaj care poate să afecteze negativ nu numai persoanele care au participat, dar și mesajul care este transmis altor copii care urmăresc astfel de postări de mesaje de implicare a copilului, indiferent că copilul își exprimă opinia, dar trebuie să ținem cont de maturitatea copilului, de maturitatea psihologică și mentalitatea... și maturitatea de gândire a copilului.

Copilul este pînă la 18 ani copil, deci el cade sub incidența responsabilității, în primul rînd, a părinților care sînt purtători... și drepturi și, nu în ultimul rînd, a autorităților publice care sînt responsabili de asigurarea securității atît din punct de vedere a integrității fizice, cît și mintale.

Deci per total, vreau să vă zic că cazul respectiv este încă în vizorul meu și examinat și din punct de vedere sistemic.

Și vin către domnii deputați să urgentăm modificarea Codului contravențional pentru a avea un instrument eficient în mîna de atragere la răspundere a persoanelor fizice, juridice pentru implicarea copiilor în activități, indiferent de genul care ar aduce prejudiciu sănătății copilului.

Cam atît.

În 10 minute îmi pare că am încercat să mă expun.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc, doamnă Bănărescu.

Într-adevăr, v-ați încadrat.

Acum deschidem runda de întrebări și răspunsuri.

Și prima întrebare – din partea domnului Valerian Bejan.

Domnul Valerian Bejan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

În partea dreaptă a dumneavoastră.

Spuneți, vă rog, dacă ați verificat legalitatea implicării copiilor la acțiunea din 21 octombrie, la manifestația politică a Partidului Democrat.

Mulțumesc.

Doamna Maia Bănărescu:

Mulțumesc mult pentru întrebare.

Vreau să precizez că în acea perioadă au avut loc 3 cazuri de implicare a copilului la care m-am expus. A fost cazul implicării copiilor în întâlnirea delegației Președintelui Turciei din regiunea Găgăuzia, atunci când copiii au stat ore în șir și au așteptat delegația în soare și fără apă.

Și al doilea caz a fost cazul respectiv cu referire la copiii cu cagule, pe care-l discutăm astăzi.

Și al treilea caz a fost cazul implicării copiilor în... manifestările unui partid politic din 21 octombrie.

Vreau să menționez faptul, dar am făcut trimitere din start și la jurisprudența Curții, este vorba de lipsa prezenței copiilor în masă. Deci copii în stradă nu au fost. Asta este una.

Un alt aspect la care vreau să mă refer, copiii au fost în scenă alături de părinții lor și au fost prezenți copiii care au prezentat un număr artistic. Spotul care a fost difuzat este un spot publicitar care, din start, presupune că este public.

Deci trebuie... și publicitatea acestei opinii a copilului care a fost cooptată prin modul... de un spot deci este binevenit și este folosit în... de foarte multe persoane fizice și juridice și când se elaborează spoturile, orice spot publicitar, numai decît este și acordul părinților, și acordul copiilor.

Deci la... ca răspuns, vreau să zic că am examinat cazul, dar n-am găsit mesaje negative, nocive, pe care copiii le-au spus, fie cu megafonul, fie de la tribună, chemări la lupte, la revolte. Deci n-au fost mesaje negative care... atît negative pentru persoană ca și copil care a fost în scenă, nici pentru cei care l-au ascultat și au urmărit mesajele.

Doar atît vreau să spun la acest compartiment.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Domnule Bejan,

Deci dacă mai aveți o întrebare – o adresați, pentru că trec la alt grup politic, așa cum am spus-o, să mergem pe la toți, ca să oferim tuturor fracțiunilor dreptul să adreseze.

Poftim, a doua întrebare.

Domnul Valerian Bejan:

Da, mulțumesc.

Deci reieșind din ceea ce spuneți dumneavoastră, implicarea copiilor în acțiuni politice cu mesaj pozitiv este permisă de legislație. Așa am înțeles eu din ce ați comentat dumneavoastră.

Doamna Maia Bănărescu:

Cel mai grav este, domnule deputat, că legislația nu prevede astfel de restricții. Asta este. Eu și am vorbit, nu prevede în ce activități trebuie să fie

implicați copiii. Ce înseamnă activitate politică, dacă ridicăm legislația, nici asta nu este în legislație.

Ce înseamnă activitate politică, manifestații politice? Deci noi cerem ca să ne exprimăm asupra implicării copiilor în activitatea politică, dar noi nu avem o noțiune de activitate politică, noi nu avem mecanism de atragere la răspundere a persoanelor.

Eu personal, trecând prin prisma Convenției ONU pentru Drepturile Copilului și ... standarde naționale și internaționale, văd mesajele pe care trebuie să le spună copilul, mesajele care trebuie să vină la copil. Așa vorbesc standardele internaționale. Ele nu trebuie să fie nocive, nu trebuie să cheme la revolte. Ele nu trebuie să exprime manifestările politice ale unei persoane și orice informație care vine la copil nu trebuie să afecteze atât personal copilul care este implicat în activități și persoanele care îl ascultă.

În opinia mea, în general, copiii n-au ce să fie în stradă, în public și să nu vină cu mesaje politice. Asta este.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc.

Următoarea întrebare – din partea domnului Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimată doamnă Avocat,

Mulțumesc pentru că ați onorat această invitație, deoarece este un caz ieșit din comun.

Sînt mai multe cazuri, deja dumneavoastră ați vorbit în acest sens, ați confirmat faptul că a fost o gravă sfidare din partea acestei asociații obștești care face de rîs o lume întreagă și pe asociația-mamă o face de rîs prin aceste acțiuni absolut ilegale, fără acordul părinților și ați confirmat că și fără acordul părinților și cu gravă implicare și a conducerii acestui liceu.

Într-adevăr, impactul negativ al acestui mesaj nu poate fi evaluat în genere.

Ar fi bine în afară de examinări și interpelări să trecem și la acțiuni concrete. Astfel de reprezentanți ai acestor asociații trebuie să răspundă contravențional, trebuie să răspundă conform legii. Acei directori de școli trebuie să răspundă conform legii nu doar cu o mustrare simplă.

Și aici vă rog frumos să ne spuneți, și sîntem gata să vă ajutăm, dacă este nevoie să venim cu modificări la legislație, cu înăspriri ale legislației, vă rugăm frumos să fiți mai activi, să venim și să vedem ce trebuie să modificăm noi în legislație, în Codul contravențional, poate chiar și în

Codul penal, ca să nu admitem astfel de implicări absolut ilegale. Și toți cei care își permit astfel de derapaje, să răspundă în fața legii.

Vă mulțumesc.

Și așteptăm de la dumneavoastră chiar poate un proiect concret și chiar așteptăm să vă implicați mai intens... pe lângă autorități, ca să fie trase la răspundere aceste persoane.

Vă mulțumesc.

Doamna Maia Bănărescu:

Vă mulțumesc mult, domnule deputat.

Și vreau să zic că am găsit acea disponibilitate de a conlucra pe acest segment și cu Guvernul în contextul că a fost elaborat deja proiectul privind modificarea Codului contravențional.

Dar am și o propunere chiar aici la mine pe masă. Eu, făcând cunoștință cu Codul penal, am găsit un articol foarte interesant nou, recent inclus în Codul penal: „Activități publice cu impact negativ asupra minorilor”, dar se referă doar la informațiile negative online. Și eu chiar aș veni cu propunerea ca această normă să fie dezvoltată și să fie dezvoltată în contextul care sînt activitățile care acționează negativ asupra copilului.

Și doi. Trebuie... cum am vorbit, de la prima investigație a primului caz, care am considerat că este foarte grav (cazul copilului încătușat), este vorba... trebuie să fie clar ce înseamnă activitate politică și foarte clar să fie care sînt activitățile permise ale copilului. (*Gălăgie în sală.*)

Vreau să reiterez: orice prezență a copilului în activități... și fac trimitere din nou la jurisprudența CEDO, trebuie să fie alături de părinți, de reprezentanți legali, trebuie să nu fie implicați în transmiterea mesajelor... mesajelor politice, pentru că copilul, din lipsa maturității sale, nu poate să înțeleagă ce mesaje transmite.

Și trei. Vine responsabilitatea autorităților publice de a asigura securitatea acestor copii care sînt implicați de organizații neguvernamentale, de partide politice sau alte persoane fizice la manifestări de opinie. Dar să nu uităm că copilul are dreptul și să-și exprime opinia, și dreptul la informare, și la libera exprimare, dar ținem cont de maturitatea acestui copil.

Și chiar îndemn partidele politice să țină cont de recomandările Convenției ONU, de fapt, și standardele noastre naționale, și sînt de acord cu domnul Sîrbu că, pe acest segment, trebuie să lucrăm foarte mult, deoarece nu avem claritate în normele noastre naționale.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, doamnă Bănărescu.

Următoarea întrebare – din partea domnului Odnostalco.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Спасибо, господин Председатель.

Госпожа Бэнэреску, вы сказали о санкциях в отношении руководителя школы, о халатном поведении, о том, что... обо всех тех действиях, которые были предприняты и вами, и соответствующими органами.

Меня интересует вопрос: в каждом лицее у нас согласно регламенту есть школьный психолог. В гимназиях их нет, а в лицеях они есть.

Школьный психолог – она знала, что происходит? Это первое.

Какова была ее реакция до того, как детей вывели со школы и повели на казнь, будем так говорить, потому что в символическом плане... в плане, как бы выразиться так, чтобы неспециалисты поняли, да, в этом плане, это – казнь для детей, это – травма психологическая, это – глубокая травма на самом деле. Знала ли она об этом?

Потому что тут вопрос профессиональной этики в том числе. Уровень ее подготовки, что там происходило в этой школе, что она... какие ее дальнейшие действия, как она интерпретировала вам ситуацию, если вы проводили с ней беседу в этом направлении?

Вот мой вопрос, чтобы... прокомментируйте вот с ней общение.

Doamna Maia Bănărescu:

Vă mulțumesc mult, domnule Odnostalco, pentru întrebare.

Vreau să zic că cel mai grav este că n-a cunoscut de implicarea copilului la nivel de instituții de învățământ nimeni... absolut.

Copiii nu sînt la școală și nimeni n-a cunoscut de ce copilul nu este la școală. Asta este cel mai grav.

Indiferent că este psiholog, noi acum lucrăm... cu acești copii să lucreze la nivel psihologic. În primul rînd, trebuie să fie testați psihologic dacă n-au fost afectați copiii. Și fiind întrebată doamna directoare, ea nu cunoștea că ei sînt implicați, că este acordul părinților care, pînă la urmă, trebuie demonstrat dacă este sau nu este acordul părinților.

Mulți părinți spun că nici nu și-au dat acordul copiilor. Și, apropo, această publicitate a cazului a fost în baza unei sesizări a părinților, a unuia din părinți care n-a fost de acord cu implicarea în așa mod a copilului care sta cu cagula neagră, cu funia la gît. Asta este, în general, ceva... o acțiune foarte macabră și o acțiune foarte negativă pentru copil.

Probabil, un matur nu s-ar simți chiar bine jucînd rolul unei persoane care așteaptă o sancțiune gravă, fie decapitare sau strangulare, dar pentru un copil – jumătate de oră, sigur că este foarte grav.

Și noi vom merge, cum v-am spus, în continuare, pe examinarea acestui caz.

Am încercat să sesizez Procuratura, dar și voi face-o în continuare. Dar vă zic că n-am găsit articolul care... să-i spun Procuraturii ce să investigheze, pentru că articolul 90 este la... doar informația online, dar oricum o voi face-o și să aud și opinia Procuraturii și trebuie de făcut, în continuare, inclusiv la cazul respectiv.

Doamna directoare nu a fost... s-a discutat chiar și eliberarea... demisia... doamnei directoare, dar este Codul muncii care prevede o regulă de sancționare, pînă la eliberare, este nouă în funcție, doar din... anul ăsta proaspăt în funcție și oricum este o procedură legală de înlăturare de la postul său de activitate.

Dar afirm în continuare că voi monitoriza acest caz.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc.

Domnule Odnostalco,

Dacă mai aveți o întrebare, poftim.

Domnul Vladimir Odnostalco:

... precizare. И все-таки школьный психолог, как она прокомментировала эти действия? Потому что этот специалист отвечает за здоровье детей.

Doamna Maia Bănărescu:

Domnule Odnostalco,

Da, îmi cer scuze, eu n-am spus despre psiholog.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Да. Вот мой вопрос был касательно именно этого специалиста.

Doamna Maia Bănărescu:

Da. Noi, în cadrul investigației – partea psihologică, am mers doar pe consiliere, dar nu opinia... Pe noi ne-a pus în gardă și pînă cînd la momentul care este în investigație a fost pentru noi destul să constatăm că nu s-a cunoscut, în general, că copiii n-au fost.

Dar în cazul investigației care urmează cu consiliere, cu constatări psihologice, evident că vom lua și opinia doamnei. Opinia doamnei în scris sau verbal n-o am, că a mers mai mult pe partea de absență, de respectarea dreptului.

Apropo, și Curtea Europeană ne vorbește despre absența copiilor de la ore. Și în cazul implicării copilului, respectîndu-i drepturile și opinia, și la libera exprimare, trebuie să vedem care drept este mai important, acela

de a-și exprima și dreptul de a fi în procesul de educație, trebuie să stabilim echilibru și trebuie să stabilim interesul superior al copilului.

Care-i interesul superior al copilului? Ca el să meargă... în afara instituției, într-un loc care nu este public, dar într-un loc unde organizatorii au putut să fie... să controleze cine vine, pentru ce activitate. Eu fac diferența dintre o manifestație publică, unde-i într-un spațiu public, unde vin toți, este acces pentru toți: copii, adulți, copii alături de părinți.

Dar spațiul în care a fost desfășurată activitatea, făcând contrariu analiză la jurisprudența CEDO, spunem că el a fost într-un spațiu închis, unde organizatorii trebuiau să-și asume în totalitate responsabilitatea, trebuia... el a putut controla cine vine, cum vine, cu ce mesaje. Și asta este foarte grav, pentru că organizatorii nu și-au asumat această responsabilitate, consecințele psihologice asupra copilului și asupra mesajului care ajunge în societate.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc.

Domnule Odnostalco,

Haideți, ultima dată mai aveți precizare sau întrebare.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Короткий комментарий, потом второй вопрос.

Я почему этот вопрос задал? Потому что роль этого специалиста в школе очень высокая на самом деле, и это при том, что все мы понимаем, что они не успевают...

Doamna Maia Bănărescu:

Вы извините, не только в этой школе, не только в этом случае.

Domnul Vladimir Odnostalco:

В целом, в целом.

Doamna Maia Bănărescu:

El, în general,...

Domnul Vladimir Odnostalco:

General, da.

Doamna Maia Bănărescu:

Psihologul trebuie să fie prezent în toate activitățile care sînt în școală.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Da, corect.

Doamna Maia Bănărescu:

Și chiar dacă nu sînt cazuri grave... îmi cer scuze, eu sînt emotivă (*rîde*) chiar și în cazul... atunci cînd nu sînt cazuri de genul ăsta, psihologul trebuie să aibă intervenții periodice și la nivel individual, și la nivel colectiv, să vadă care este gradul de împăcare psihologică, de împăcare cu sine a copilului. Atunci n-ar fi nici cazuri de violență în școli, nici cazuri de cele mai grave, Doamne ferește, cum zice moldoveanul, de suiciduri ș.a.m.d. Psihologul trebuie să fie prezent în școală și în toate intervențiile mele, în rapoarte anuale și în alte posibilități tot timpul indic asupra prezenței psihologului indiferent de numărul de copii.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, poftim a doua întrebare.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Это видно, что вы переживаете. Все-таки мой комментарий касательно этого вопроса: вот этот случай нас особенно подтолкнул, и этот в том числе, видимо, это была уже последняя капля, что нам необходимо вернуться к разработке закона и его принятию о статусе психолога, которому по каким-то причинам Правительством был дан негативный авиз, где-то, наверное, справедливо, где-то субъективно, где-то, может быть, они не подобрали серьезных специалистов, но суть в том, что нам необходимо... говорю, Парламенту и в целом академическому сообществу вернуться к этому вопросу, и я уверен: мы вернемся до конца сессии, чтобы просто еще раз напомнить.

Второй вопрос. И я бы сразу хотел сказать: меня не интересует политическая сторона вопроса, который сейчас был задан Демократической партией, ее представителями. Меня интересует вопрос психического здоровья. То, что были проведены определенные процедуры наказания и так далее руководителя школы, – это понятно, но я еще раз повторяю и не хочу, чтобы мои слова интерпретировались как-то или кто-то обижался. Детей повели на казнь. С точки зрения психического здоровья, это акт, и это останется у них, это не пройдет так просто, даже если сейчас будут работать с ними специалисты... нужна долгая работа.

В связи с этим мой вопрос: когда взрослые принимают решение о таком действии, они должны осознавать, что они делают? И здесь вопрос не дисциплинарной ответственности и не юридической, а здесь вопрос соответствия того человека, соответствия состояния его здоровья, в том числе психического здоровья, и состояния удовлетворительного занимаемой должности в том, что он сделал... такой вариант... такой шаг...

Мой вопрос: была ли проведена либо будет ли проведена психическая экспертиза этого человека? Мы говорим сейчас о

директоре, насколько я понимаю. Я еще раз прошу не обижаться, я не обвиняю, что человек больной либо не больной, но сам акт – это страшный акт совершения. Поэтому интересует вопрос: была или нет и будет ли?

Doamna Maia Bănărescu:

Vă mulțumesc.

Am să spun doar atât că voi sesiza numaidecât organele Procuraturii să investigheze competența și acțiunea tuturor persoanelor implicate și, dacă se încadrează în componentele infracțiunii ale unui articol din Legea penală, să fie atrași la răspundere penală, fie contravențională – deja urmează organele competente să decidă. Pentru că așa cum vă spuneam, noi nu avem această competență să examinăm cazurile a căror competență ține de alte organe.

Doi. Pe mine mă interesează, ca și Avocat al Copilului, situația copiilor. Și punctul meu forte, și tot ce voi face în continuare va fi lucrul cu copiii, lucrul cu psihologul, ore petrecute în școala respectivă, în liceul respectiv despre drepturile copilului și multe, multe activități care reies din mandatul meu.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc.

Domnule Odnostalco,

Deja ați avut mai multe intervenții. Haideți ultima, dar foarte scurtă. Mai sînt mulți colegi care doresc să adreseze întrebări.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Короткое уточнение.

Госпожа Бэнэреску, мы тоже будем следить за этим вопросом. И я хотел бы для стенограммы, чтобы... мы обратились в соответствующие органы, чтобы провели эту экспертизу. Это очень серьезный момент. И к вам просьба: чтоб вы взяли это на карандаш и информировали нас о новых деталях.

Спасибо.

Doamna Maia Bănărescu:

Da, numaidecât. Organele Procuraturii, probabil, vor face și acest punct de expertizare a...

Vă mulțumesc foarte mult.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc.

Doamnă Bodnarencu,

Doamnă Bodnarencu.

Doamna Elena Bodnarencu:

Госпожа Бэнэреску, я знаю, что Парламент не зря сделал свой выбор, остановив его на вас в качестве адвоката по правам ребенка. Мы наблюдаем за вашей очень активной деятельностью по защите прав ребенка, и именно ваша оценка привлечения детей к участию в политических акциях легла в основу законопроекта, который был разработан фракцией Партии коммунистов о запрете вовлечения детей в акции политического характера.

И я хотела спросить: познакомились ли вы с нашей инициативой? Какое ваше мнение о ней в контексте как раз сегодняшней темы?

Doamna Maia Bănărescu:

Vă mulțumesc foarte mult pentru întrebare.

Știți, este așa o vorbă «каюсь», да? Аșa și eu am să zic. Cu regret, nu am reușit să iau cunoștință cu acest proiect. Aș fi foarte interesată să văd acest proiect. Pentru că am lucrat, cum vă spuneam, foarte mult cu autoritățile competente de procedură legislativă și n-am reușit să văd. Dar numaidecât voi lua... eu sînt interesată să văd orice ce vine în Parlament pentru votare. Chiar eu singură mă cer în comisie, să văd, și în discuții, și în dezbateri. Adică încerc să fac față la ceea ce mi s-a pus în sarcină.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, doamnă Bodnarencu,

Dacă mai aveți o întrebare.

Doamna Elena Bodnarencu:

Спасибо.

Мы сейчас вам передадим содержание нашей инициативы, но из тех ответов, которые вы давали уже коллегам в рамках сегодняшних слушаний, я поняла, что вы за то, чтобы дети вообще не вовлекались в политику. И именно об этом идет речь в нашей инициативе.

И второй вопрос, который я вам хотела задать, опять же о школьных психологах. Наше мнение, что психолог должен быть в каждом учебном заведении, включая детские сады. (*Rîsete în sală.*) Ну, если Парламент – это учебное заведение, то иногда тоже не мешало бы.

Были ли с вашей стороны предложения Правительству о том, чтобы в каждом учебном заведении был хотя бы один психолог? Я понимаю, что количество детей в учебных заведениях разнится и, наверное, с точки зрения математики, это может быть и невыгодно.

Но были ли предложения? И как на них прореагировало Правительство?

Doamna Maia Bănărescu:

Vă mulțumesc foarte mult pentru întrebare.

Evident că problema psihologului... prezența psihologului în școli... totdeauna m-am interesat de această problemă și am considerat-o foarte importantă, și am propus-o de fiecare dată când am avut posibilitate să fac un act de reacționare la autorități.

Am discutat nu o dată cu Ministerul Educației asupra normei care se impune. Ministerul Educației a spus că, în general, nu se țin de această normă, principalul să fie prezent psihologul. Și am discutat, în opinia mea, psihologul trebuie să fie în fiecare școală. Dacă numărul de copii este mai mic, atunci trebuie să fie un psiholog care ar acoperi câteva instituții din zonă, dar trebuie să fie numaidecât. Dacă nu se reușește o dată pe săptămână, dar să fie o periodicitate stabilă, că iată vine psihologul.

Psihologul joacă un rol foarte important în toată legislația reieșind din legislația care este privind protecția drepturilor copilului. Și Legea nr. 140 cu privire la copilul în dificultate, și proiectul de lege care vine acum pe masa onoraților deputați ce ține de prevenirea delicvenței juvenile. Rolul psihologului este foarte important și în comunitate, dar în comunitate e clar că cine va juca acest rol, cine va fi psihologul, psihologul va fi, probabil, și în instituțiile de învățământ.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc.

Doamnă Bodnarenco,

Ați adresat două întrebări. Dacă mai aveți o precizare, poftim.

Doamna Elena Bodnarenco:

Domnule Ghilețchi,

Precis că aveți o atitudine deosebită față de mine.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

De ce?

Doamna Elena Bodnarenco:

Domnului Odnostalco i-ați dat posibilitate 10 minute să adreseze întrebări, precizări ș.a.m.d.

Unica ce am vrut este să-i mulțumesc doamnei Avocat al Poporului și să-i doresc succese.

Doamna Maia Bănărescu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Doamnă Bodnarenco,

Eu v-am dat voie. Eu am zis că fac apel către toți deputații, nu zic că nu fac excepții, dar v-am atras atenția că dacă mai aveți o adresare sau o precizare, puteți să o faceți, nici o problemă.

Domnule Apostol,

Dumneavoastră aveți microfonul.

Domnul Ion Apostol:

Mult stimată doamnă Avocat,

Privim la televizor, pe mediul online, cum primele persoane în stat merg prin sate cu cadouri, eu le zic „pomene”, către familii defavorizate, copii care eu socot că îi jignesc. Nu că-i jignesc, una că-i jignesc că le duc... în primul rînd, că nu le-au asigurat părinților acestor copii să aibă un salariu sau un loc de muncă aici.

În afară de aceasta, îi jignesc dublu cînd îi impun la televizor să ia cuvîntul să le mulțumească pentru pomana pe care le-au dat-o, înțelegeți. Eu cred că aceste lucruri jignesc demnitatea umană și mai ales a copiilor. N-am văzut o reacție pe acest subiect. Nu contează cine sîntem noi, cel mai înalt nivel – deputat, ministru, dar vedem că acest lucru se întîmplă.

Aș vrea să avem o discuție sau vreau să văd, în primul rînd, atitudinea dumneavoastră. Și aștept și acțiuni mai concrete, cum a spus cineva aici, ca să fie trași la răspundere cei care fac astfel de lucruri, ca să le fie de învățătură și la alții.

Plus la aceasta... că aici au luat cuvîntul unii reprezentanți ai unei fracțiuni care au organizații de octombrei, de pioneri care jură la o piatră într-un loc aici în oraș și altor, cum vă uitați la aceste lucruri care se întîmplă? Care nouă ne pare că ele sînt minore, dar ele sînt foarte serioase, ele produc pe urmă efecte mai grave.

Doamna Maia Bănărescu:

Vă mulțumesc foarte mult pentru întrebare, domnule Apostol.

Dar îmi pare rău că mesajul pe care l-am făcut public și este plasat și pe pagina web, și a fost difuzat și în media referitor la implicarea la... cum vorbiți dumneavoastră, aceste daruri oferite de către diferite organizații, fie că politice, nonpolitice și desigur asta este activitatea cuiva. Ea nu trebuie făcută public și să arate fața copilului care să fie ...

Eu am să mă abțin de la comentarii, pentru că nu vreau să fiu în discursul deputaților care sînt exponenți politici, eu voi vorbi doar din partea ce ține de drepturile copilului și evident că în acest mesaj public care l-am făcut am spus foarte clar că toate acțiunile de caritate sînt benefice,

dar modalitatea în care trebuie făcute trebuie să fie protejat copilul de expunerea publică a copilului. Și atîta e tot.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, domnule Apostol,
Dacă mai aveți o întrebare?
Poftim.

Domnul Ion Apostol:

Precizare. Eu mă refeream la aspectul cum este ... nu mă refeream la organizații nonguvernamentale, mă refeream la persoane politice care folosesc aceste lucruri în scopul lor politic, electoral, cum vreți. La acestea.

Eu vreau să aud atitudinea dumneavoastră la acest subiect. Eu nu vorbesc de persoane, nu numesc, eu vorbesc despre situația cum apreciați faptele?

Doamna Maia Bănărescu:

Domnule Apostol,

Vreau să precizez, eu la asta și m-am referit că eu nu mă axez cine este persoana, pentru mine este important ca copilul să nu fie implicat în activități, fie că de binefacere, fie că primește aceste cadouri. Activitatea politică deja este competența dumneavoastră, adoptați legi, norme legale care ar interzice astfel de activitate. Eu ca ombudsman nu pot să vin la dumneavoastră să vă arăt care este, eu pot să vin cu recomandări să îmbunătățiți cadrul legislativ. Și, cum vă spuneam, cea mai bună armă a ombudsmanului sînt recomandările și prezentările publice ale opiniei și atenționarea, sensibilizarea. Și asupra acestui aspect m-am expus și am spus exact, și am repetat și acum, pentru mine este indiferent cine o face că-i politic, organizație politică, nepolitică, organizație neguvernamentală sau persoane fizice, este important ca copilul să nu fie expus public că primește aceste daruri. Și atîta e tot.

În rest, asta este prerogativa stimaților deputați să aducă cadrul legislativ în conformitate cu ceea cum vor să arate un cadru legislativ.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc.
Domnule Apostol,
Poftim, ultima.

Domnul Ion Apostol:

Ultima precizare. Eu nu sînt de acord cu dumneavoastră, doamnă Avocat, cînd spuneți că nu-i treaba mea să vin în fața deputaților să le propun, de ce nu? Este obligația dumneavoastră ca să veniți, acolo unde noi

avem scăpări, că sîntem și noi oameni, cu îmbunătățiri la cadrul legislativ, ca să nu ajungem la astfel de situații.

Doamna Maia Bănărescu:

Eu aș vrea să precizez, poate n-am fost explicită. Deci eu și mai sus am menționat că nu este termenul de activitate politică și cînd analizezi, și eu am făcut propunerea respectivă, eu aștept să fie adoptată această completare ce înseamnă activitatea politică, ce intră în activitatea politică. Dar eu totdeauna sînt pentru ... și am venit nu o dată și voi veni în continuare cu modificări, propuneri pentru cadrul legislativ, inclusiv ceea ce ține de activitatea politică.

Deci eu nu voi ține parte, nu voi fi parte a unei opinii politice, dar la activități de genul implicării copilului, sigur voi avea întotdeauna o reacție.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Mulțumim.

Domnule Apostol,

Dumneavoastră doar cunoașteți că Avocatul Poporului nu are dreptul la inițiativă legislativă, poate face recomandări. Noi, deputații, putem prelua aceste propuneri și putem să le transformăm în inițiativă legislativă, domnule Apostol. Și dumneavoastră, și eu pot face lucrul acesta.

Haideti chiar ultima precizare, pentru că consumăm prea mult timp. Sîntem incorecți față de mulți deputați care așteaptă să adreseze întrebări.

Da, poftim.

Domnul Ion Apostol:

Doamnă Avocat,

Nu mi-ați răspuns la întrebarea ce ține de faptul că unele partide au organizații de copii minori de octombrei, pioneri care jură, cum vă uitați la acest lucru?

Doamna Maia Bănărescu:

Deci am precizat din start trei drepturi: dreptul la opinie, dreptul la libera exprimare și dreptul la asociere. Conform legii naționale, orice copil de la vîrsta de 14 ani are dreptul să facă asocieri, cu acordul părinților, liber exprimat și ținînd cont de opinia copilului, dar să nu fie implicat în acțiuni care ar agrava starea psihologică a copilului. Dacă părinții sînt de acord ca el să facă parte dintr-o organizație neguvernamentală, dar să nu fie cu iz politic și să ducă mesaje politice sau alte mesaje nocive, trebuie să țină cont și de dreptul copilului la asociere.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumim.

Doamna Maia Bănărescu:

Prevede cadrul legal național și internațional și nu putem fugi de la...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnul Dudnic.

Poftim, domnule Corneliu.

Domnul Corneliu Dudnic:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Уважаемые коллеги!

Очень жалко и неприятно констатировать, что некоторые из нас пытаются вывести эту дискуссию в политическую плоскость. Потому что когда речь идет о том, что детям надевают веревки на шею, приковывают детей в наручниках к дверям или к каким-то сооружениям, говорить об организациях октябрят как минимум несерьезно. Это первое.

Второе. Кроме того, что мы уже говорили сегодня об акции, которая имела место в мае 2016 года возле Генеральной прокуратуры. С тех пор прошло уже, слава Богу, три года. Значит, в июне 2018 года имела место еще одна вопиющая акция... Еще одна вопиющая акция имела место уже у здания Парламента, возле высшего законодательного органа Республики Молдова. Вся страна видела, как господин Нэстасе, Андрей Нэстасе, поднес ко рту маленького ребенка, может, 6 – 7 лет, микрофон и как ребенок был вынужден выкрикивать какие-то политические лозунги... и с тех пор прошел еще почти год, да.

Поэтому, несомненно, такие ситуации не выдерживают никакой критики, и нам с вами, несмотря на то, что у вас лично нет права законодательной инициативы и скорее всего это наша проблема, что в законодательстве республики не предусматривается наказание для политических лидеров исходя из тех акций, ситуаций, в которые они ставят наших детей... Эта проблема – на самом деле в первую очередь проблема Парламента, и мы обязательно вернемся к этому вопросу уже в ближайшее время. Но тем не менее, госпожа Бэнэреску, я хочу обратиться к вам лично, поскольку вы являетесь той структурой, тем субъектом, который обязан кричать, как вы говорили уже сегодня об этом, во всеуслышание. Вы должны бить в колокола, и вас должна слышать вся страна.

Потому что политические лидеры, которые позволяют себе такие вещи, еще раз вам говорю, должны нести хотя бы моральную ответственность, если не юридическую. И если вы будете говорить об этом постоянно, то, может быть, у этих лидеров, в конце концов,

проснется совесть, и они больше не будут привлекать детей к таким акциям.

И еще раз хочу подчеркнуть: речь идет не о том, что дети просто участвовали в каких-то парадах или митингах, а о том, что детей используют в качестве банальной гарнитуры, да, для использования в каких-то политических целях и для выгод. Поэтому вот такой мой message для вас.

Спасибо большое.

Doamna Maia Bănărescu:

Vă mulțumesc.

În principiu asta și fac prin mesajele mele publice și apeluri publice la toți. De fiecare dată am avut reacții și atunci când copiii au fost... o fracțiune politică sau un partid politic, care vorbești dumneavoastră, cu lozinci au fost copiii și atunci când copiii au fost și la alte manifestații.

Și ceea ce am vorbit eu, despre răspunsul care am vorbit de activitate politică și propuneri, deci anume le-am făcut reieșind din situația respectivă că ... și le-am făcut. Aștept ... dar, de fapt, nu aștept, monitorizez, dacă vedeți că eu știu situația: s-a adoptat sau nu s-a adoptat. Dar, vă mulțumesc, voi ține cont de recomandare și vom fi și mai insistenți pe acest segment. Dar vă asigur că sînt foarte multe segmente și să dai prioritate la un segment este foarte complicat.

Dacă cunoașteți, ieri s-a discutat vaccinarea, nu un subiect mai puțin... și fizic nu reușesc să fiu prezentă peste tot, dar mă strădui fiecare segment ce ține de dreptul copilului să fie acoperit de atenția mea și parcă asta și fac.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumim.

Domnule Dudnic,

Da, dacă aveți, dar dumneavoastră ați făcut mai mult așa, afirmație decît o întrebare.

Dacă aveți o întrebare sau precizare, poftim.

Domnul Corneliu Dudnic:

Ultima precizare.

Госпожа Бэнэреску, я считаю, что это не та ситуация, не тот случай, когда можно говорить о какой-то дипломатии. Если имели место такие ситуации, вы как адвокат, как защитник наших детей, должны выйти и назвать вещи своими именами. И если политический деятель Нэстасе взял ребенка на руки, дал ему микрофон и заставил его кричать политические лозунги, то вы должны выйти к

общественности и сказать: господин Нэстасе, вы не имеете ни юридических, ни моральных прав делать такие вещи.

И вся страна должна знать своих героев в лицо, и вы должны эти вещи делать в первую очередь!

Спасибо.

Doamna Maia Bănărescu:

Mersi.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Mulțumim.

Domnul Lilian Carp.

Domnul Lilian Carp:

Da, doamnă Avocat,

Eu cred că, într-adevăr, trebuie să spuneți lucrurilor pe nume. Trebuie să spuneți lucrurilor pe nume așa cum este și copiii să nu fie implicați în acțiuni politice.

Chiar dacă s-a încercat de a nu încadra tot acest mesaj în cadrul politic, este rușinos, cu adevărat, când politicienii folosesc copiii, fie când le dau ciubote, când tîrîie cartofi, când se dă un drum în exploatare la tăierea unei panglici, când se merge cu cărucioare, fiind copii cu dizabilități și-i fugăresc pe asfalt ca să arate că uite ce drumuri noi și bune avem, cu adevărat că asta este chiar dureros.

Și folosind imaginea copiilor în asemenea condiții, vorba ceea: iertată-mi fie exprimarea, dar poate, cu adevărat ...niște politicieni care sînt iresponsabili.

Dar eu o să mă întorc la subiectul care, cu adevărat, ați fost invitată aici. Spuneți-mi, vă rog, fiindcă eu singur am fost în societatea civilă atît la UNICEF, Asociația Națională a Tinerilor Istorici din Moldova și am avut mai multe proiecte în care am avut ca obiectiv promovarea anumitor valori. La UNICEF cu... pentru ca și copiii să-și cunoască drepturile lor, în '98 am fost implicat într-un proiect.

Tot în '98-'99 la Asociația Națională în ceea ce privește protecția patrimoniului și clar că am avut, aceste acțiuni puteau fi făcute doar împreună cu copiii pentru a sensibiliza care sînt problemele și trebuia să îndeplinim de bază cîtiva pași.

Prima. Acțiunile trebuiau să fie coordonate cu directorul. Asta era cel mai important.

Doi. Trebuia să facem cunoștință ora unde facem acest lucru.

Doamna Maia Bănărescu:

Regulamentul.

Domnul Lilian Carp:

Regulamentul.

Trei. Trebuia să prezentăm materialele didactice ce avem noi de gînd să prezentăm, așa.

Și patru. Trebuia să se încadreze în activitățile extracurriculare.

Spuneți-mi, vă rog, activitatea acestei organizații „Amnesty International” a fost sau nu a fost coordonată în toate aceste 4 puncte pentru a putea fi desfășurată în instituția de învățămînt?

Doamna Maia Bănărescu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Deci vreau să concretizez, să precizez că Amnesty International spune că a fost coordonat, doamna director spune că n-a cunoscut. Amnesty International vorbește despre faptul că părinții și-au exprimat acordul, ca în final să constat că, într-adevăr, la nivel de instituție de învățămînt nu a avut coordonări.

Domnul Lilian Carp:

Precizare. În linii generale, toate aceste coordonări se fac în scris. Toate aceste materiale și astăzi cred că la instituțiile...

Eu, printre altele, tot la acest Liceu „Lucian Blaga” am fost pentru prima dată în '98 cu respectarea drepturilor copilului și cred că și acum am acasă aceste materiale, care a fost prima lecție, datorită domnului Iosif Moldovan care a fost unul din instructorii în acest proiect deci și astăzi am acasă aceste proiecte, care este coordonat cu directorul instituției de învățămînt de atunci. Deci era coordonat. Și eu nu cred că directorul nu a cunoscut despre faptul că trebuie să coordoneze.

Deci problema nu este atît a ONG-ului care vine, cît este a directorului instituției de învățămînt. El trebuie să știe foarte bine, pot să vină oricine de pe drum, orice organizație care vor să promoveze nu știu ce, unde, pînă unde, dar directorul instituției de învățămînt este obligat să ceară aceste lucruri.

Și fiindcă aici închei, nu mai am a doua întrebare, rugămintea este ca acest lucru să fie monitorizat din punct de vedere profesional, mai puțin politic, fiindcă noi aici o să intrăm în polemici. Nimeni din politicienii care sîntem aici nu sîntem fără de păcate, eu aș spune, că nu au avut sau nu... dar eu cred că nu trebuie acum să încercăm ca cineva să arate că este mai catolic ca Papa de la Roma și nu a folosit, sau una, sau alta, deci cu toate că se încearcă pînă la maximum de a nu folosi imaginea copiilor.

Și vă rog, acest subiect doar din punct de vedere profesional, fără cumva să-l legați politic de cineva.

Mersi mult.

Doamna Maia Bănărescu:

Mersi.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Mulțumim.

Doamna Buliga.

Da, v-a venit rîndul, doamnă Buliga.

Vedeți că trebuie să respect ordinea scrisă aici.

Aveți microfonul, da.

Doamna Valentina Buliga:

Mulțumesc foarte mult.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Microfonul pentru doamna Buliga, vă rog. Da.

Doamna Valentina Buliga:

Mulțumesc mult, domnule Ghilețchi.

În primul rînd, vreau, la fel, să reiterez această rugămintă pe care a avut-o colegul, ca acest incident să fie monitorizat profesionist, pentru că cu o zi înainte, în acest liceu, această organizație neguvernamentală a mai citit o lecție, a împrăștiat anumite materiale informative, într-un fel, ca să aibă temei ca a doua zi să vină să ia acești copii printr-o domniță din clasa a X-a.

Este periculos ceea ce se întîmplă și vă îndemn, cu adevărat, ca săptămîna viitoare, dragi colegi deputați, în cadrul comisiei avem cîteva inițiative legislative și eu cred că este momentul ca noi să găsim o formulă de compromis la aceste inițiative și să venim să asigurăm protecția și respectarea drepturilor copilului.

La fel, săptămîna viitoare, 7 noiembrie, vom avea audieri, o ședință publică lărgită, cu invitarea tuturor experților în domeniu, privind controlul ex-post al unei legi foarte importante, Legea nr. 140 cu privire la protecția copilului aflat în dificultate și este o inițiativă inclusiv a Guvernului.

Și de aceea sînt de acord, noi nu trebuie să politizăm acest proces, trebuie să găsim cele mai relevante propuneri de modificare a legislației în domeniu, ca dintr-un punct de vedere să asigurăm libertățile și drepturile copilului așa cum prevăd convențiile – de la 10 ani, pe de altă parte, să-i protejăm de cazurile care au fost menționate de către colegul Dudnic și de ceea ce s-a întîmplat, de fapt, cu copiii de la „Lucian Blaga”.

De aceea eu sper foarte mult că autoritățile implicate în evaluarea și monitorizarea acestui caz își vor duce misiunea pînă la capăt. Cei care au organizat această procedură groaznică, eu am primit fotografia la miez de noapte, să poartă răspundere, pentru că noi, deputații, nu avem dreptul să intrăm în școli în orele de studii, dar unele organizații neguvernamentale,

fără coordonare, fără materiale clare ce vor prezenta acolo și cum se consideră ei apolitici, fac politică, cu regret, nu în interesul copilului.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Mulțumim, doamnă Buliga.

Doamnă Bănărescu,

Aveți ceva de spus la...

Doamna Maia Bănărescu:

Doar...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

... cele afirmate de doamna Buliga?

Doamna Maia Bănărescu:

Doar un cuvânt de încheiere. Două cuvinte.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mai sînt două întrebări. Mai sînt două... adică, mai sînt 2 deputați care au întrebări, dar dacă aveți de comentat ceva la doamna Buliga și apoi veți avea, eventual, un cuvânt de încheiere.

Doamna Maia Bănărescu:

Deci, într-adevăr, orice examinare a cazurilor copiilor o fac prin detașare de la politică și este foarte important să precizăm că acești copii, mulți copii din acest liceu sînt voluntari la organizația care a desfășurat această activitate.

Și faptul că copiii au plecat fără învoirea cuiva, la fel, trezește foarte multe suspiciuni privind securitatea copiilor în general cu cine poate intra, ieși, maturi, adulți și poate aici chiar trebuie de revenit să vedem chiar modalitatea de securizare a instituțiilor de învățămînt, să luăm practica altor state, se pun: gard, poartă, s-a intrat la ora 8.00, s-a ieșit la ora două, atunci cînd copilul trebuie să iasă din instituție, fără a intra cine dorește, cum dorește, pentru a securiza copiii din liceu.

Trebuie de gîndit, într-adevăr, la modalități mai severe pentru asigurarea prezenței copiilor în instituții și a securității.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc.

Domnule Boțan,

Aveți microfonul.

Domnul Roman Boțan:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Mult stimată doamnă Avocat,

Nu cu ceva timp în urmă, Avocatul Poporului, domnul Cotorobai, atenționa opinia publică despre gravele îngrijorări pe care le are asupra proceselor care se întâmplă în Republica Moldova referitor la expulzarea unor profesori de origine turcă.

Ori noi când privim la acest caz, trebuie nu să analizăm doar efectele, dar și cauza, ori dacă în Republica Moldova se întâmplă asemenea cauze... cazuri care pun în îngrijorare societatea, iar tinerii care spuneți dumneavoastră, au dreptul la asociere, au dreptul la opinii, bineînțeles că se pot exprima, dar în cazul în care sînt respectate toate condițiile despre care a vorbit și colegul meu domnul Carp.

În acest context, atunci când colegii și din alte partide politice, prezente în Parlament, au spus despre faptul că acest caz trebuie examinat profesionist... și nu sub aspect politic, dar, totuși, aceiași colegi au menționat că directoarea respectivă este simpatizanta unui lider politic și este adversara politică a unor alte partide politice, uite asta este pista greșită, atunci când examinăm cazuri, luînd la bază prin prisma politicului.

Eu sper ca dumneavoastră să examinați acest caz doar din punct de vedere profesionist. Bineînțeles, drepturile copiilor trebuie apărute.

Nu ați răspuns la întrebarea pe care v-a adresat-o colegul meu domnul Apostol.

Există organizații de tineret ale partidelor politice, unele partide au și organizații de copii. Și, într-un fel, răspunsul dumneavoastră într-un caz a fost că acest lucru este posibil, în alt caz vă pronunțați că implicarea copiilor este una abuzivă.

Personal consider că implicarea copiilor este abuzivă... în politică, în activitatea politică de la 10 ani, cum dau (*voce nedeslușită*) pionerii jurămînt la 10 ani în fața monumentului unui călău – al lui Lenin. De aceea atitudinea trebuie să fie una obiectivă, ceea ce cred că veți depune efort să fie așa.

Totuși, răspundeți la întrebarea care v-a pus-o domnul Apostol despre implicarea copiilor la vîrsta de 10 ani în activitatea partidelor politice.

Mulțumesc.

Doamna Maia Bănărescu:

Deci am să precizez: copiii care sînt implicați, cum spuneți dumneavoastră, pe lîngă organizații politice, ei fac parte dintr-o organizație neguvernamentală. Atîta timp cît... (*voce nedeslușită din sală*) și aceste organizații activează, se formează, se instituie în baza unui regulament, unui cadru legal. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Sigur că nu.

Eu consider: copiii, în general, nu trebuie să fie implicați în politică... să ducă mesajul politic, eu am răspuns. De atîta mă gîndeam la ce să răspund că eu am spus. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Păi, eu am răspuns în felul ăsta: că nu trebuie să fie implicați în activități politice, să transmită mesaj politic. (*Rîde.*)

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Bine. Am înțeles.

Ultima întrebare. Ultima întrebare – din partea doamnei Alla Mironic.

Poftim, doamnă Mironic.

Doamnă Mironic,

Dumneavoastră ați avut... doriți să adresați întrebare sau nu?

Doamna Alla Mironic:

Eu am avut întrebare.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Păi, da v-am dat microfonul. De ce nu adresați întrebare? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Doamna Alla Mironic:

... familia alta.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Cum am spus alta? N-am spus, doamna Alla Mironic? (*Rumoare în sală.*)

Doamnă Mironic,...

Conectați-i, vă rog, microfonul doamnei Mironic.

Doamna Alla Mironic:

... Уважаемые товарищи депутаты!

Я хотела бы попросить, во-первых, я хотела бы поддержать госпожу Бэнэреску в том плане, где она говорит о том, что участие детей в воспитательных мероприятиях является прежде всего ответственностью руководителей учебных заведений, и мы с вами должны смотреть в корень, где мы сегодня находимся с системой воспитания, когда у нас Министерство культуры на первом месте называется, затем образования, затем исследований. Это первое.

Во-вторых, та система, которая у нас была, господин Дудник и господин Апостол, который убежал и который участвовал в воспитательных мероприятиях, эта система предусматривала воспитание ребенка начиная с первого класса по 12-й класс.

A сегодня, какая у нас система воспитания? Сегодня система воспитания, что ребенок находится на руках у родителей и кричит: «Jos liberalii», «Jos socialiștii», «Jos comuniștii» – вот где эта система воспитания.

Поэтому есть предложение, чтобы до того времени, как мы уйдем в предвыборную кампанию, мы все-таки остановились на вопросе: что сегодня представляет собой система воспитания детей, дошкольников, школьников старшего возраста в нашей Республике Молдова?

А госпожа Бэнэреску... сколько бы мы ее ни приглашали на эту трибуну, ответить за 40 партий, которые есть сегодня в Республике Молдова и представляют свою программу и приглашают детей, за исключением Партии коммунистов, где не участвуют дети в таких митингах, они участвуют только в воспитательных мероприятиях «Мое Отечество Молдова».

Спасибо.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumim, doamnă Mironic.

Am înțeles că a fost mai mult așa o opinie exprimată, decît o întrebare adresată.

Doamnă Bănărescu,

Aici se încheie runda de întrebări și răspunsuri.

Dacă aveți un cuvînt în încheiere, puteți să-l spuneți, sigur.

Dacă îmi dați voie, voi abuza puțin de poziția mea de Președinte.

Ideea este că dumneavoastră ați menționat despre problema vaccinelor. Ea parțial acum, din cîte am înțeles, a fost soluționată, a mai fost o altă decizie a Curții Constituționale. În ideea că, totuși, elevii au revenit în școală, asta-i o chestie bună, mi se pare că.

Dar, totuși, iată dumneavoastră cum... ce recomandări ați da, mai bine zis, să nu vă pun într-o situație dificilă, ce recomandări ați da, cum ar trebui să soluționăm această problemă pe care o avem în societate?

Doamna Maia Bănărescu:

Vă mulțumesc mult, domnule vicepreședinte, pentru întrebare.

Ceea ce a pronunțat Curtea Constituțională, desigur, este foarte important. S-a stabilit că imunizarea este obligatorie și, probabil, fiecare din noi susținem această idee. Ce-a făcut ieri Curtea Constituțională? A stabilit că neadmiterea copiilor în instituții de învățămînt se permite doar în cazul copiilor nevaccinați, cărora nu li se recomandă din punct de vedere al sănătății.

Dar problema nu este soluționată, mă refer la respectarea dreptului la educație. Vom avea totdeauna copii care nu sînt în sistemul de educație, pentru că nu sînt vaccinați.

Părinții totdeauna vor fi împotriva vaccinării... unele categorii de copii. Sanționăm noi părinții, vom sancționa a doua oară copiii care sînt sancționați de părinți că nu sînt vaccinați și sancționăm și noi, ca autorități, de fapt, autoritățile... eu nu mă refer aici... că nu-i permitem să meargă în instituțiile de educație.

Dar evident că dreptul la educație, cum am spus și în cadrul Curții Constituționale, este un drept relativ, nu este un drept absolut, unde nu poate să fie ingerințe. În dreptul la educație se poate de limitat, dar pe un timp foarte scurt, deci atunci cînd este o situație epidemică îngrijorătoare, cînd... și copilului trebuie să i se pună la dispoziție niște servicii de educație alternative de calitate.

Codul educației prevede, prin norma sa, că... prevede normele alternative, dar doar pentru copiii care nu pot să se miște. Deci urmează ca să fie modificată această normă să prevadă: copiii, atunci cînd este situație epidemiologică îngrijorătoare pentru unele boli, să fie restricționat admiterea copiilor în instituții de învățămînt, dar copilul să-și continue studiile în instituțiile... de fapt, să-și continue instruirea sa, fie prin online sau altă metodă care acum progresul tehnic nu stă pe loc. Asta este opinia mea.

Dar discuții... dar situația este soluționată... eu consider doar parțial, pentru că părinții... și trebuie să lucreze foarte mult cu părinții să se vorbească despre calitatea vaccinului, despre riscurile care le are copilul atunci cînd nu este vaccinat.

Au fost foarte multe discuții referitor la responsabilizarea părinților și atragerea la răspundere, sancționarea părinților. Da, s-ar putea de atras la răspundere părinții, pentru că este și practica altor state, dar trebuie să vedem și eficiența. Unii părinți spun: „M-or sancționa de 10 ori, eu nu voi da... nu voi vaccina copilul.”

Dar, totuși, statul trebuie să aibă o poziție foarte fermă pentru ca copilul să fie vaccinat, deoarece este protejat de riscul unor boli și riscul asupra sănătății sale și asupra copiilor cu care intră copilul în contact.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc foarte mult pentru acest răspuns.

Aici încheiem audierea Avocatului Poporului pentru drepturile copilului.

Dumneavoastră, doamnă Bănărescu, dacă, în baza acestei sau în urma acestei audieri, veți dori să trimiteți în adresa Parlamentului, eventual, în adresa Comisiei drepturile omului și relații interetnice, o

anumită, eu știu, sinteză sau o anumită propunere, puteți să o faceți, dar, așa cum am menționat, audierile dumneavoastră se încheie aici.

Mulțumim că ați fost prezentă cu noi și ați răspuns la întrebările care au fost adresate.

Vă dorim o zi bună în continuare.

Doamna Maia Bănărescu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Și chiar nici nu m-am gândit că o să fie o oră, dar încă peste o oră (*rîde*) ceea ce domnii deputați, într-adevăr, au manifestat interes față de problemă, și anume respectarea drepturilor copilului.

Și sînt disponibilă întotdeauna să fiu aici, deoarece putem schimba mentalitatea, putem schimba foarte multe lucruri bune ce țin de respectarea drepturilor copilului, dar doar împreună cu copilul. Și totuși dreptul la sănătate și dreptul la educație sînt foarte importante pentru copii.

Și chiar fac apel la toate autoritățile publice, persoane publice să nu scoatem copilul din procesul educațional. Toate manifestațiile pe care le organizăm să fie în afara orelor de program. De exemplu, eu fac toate activitățile sîmbăta, cu riscul ca să nu vină altă prezență, dar ca să fie copiii prezenți la forumurile sau alte întâlniri pe care le am.

Vă mulțumesc foarte mult.

Și sînt gata să vin de fiecare dată cînd va fi necesar aici.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, mulțumim încă o dată.

O zi bună.

Stimați deputați,

Noi am epuizat ordinea de zi, cu excepția întrebărilor în adresa Guvernului.

Avem și două răspunsuri pe care le va oferi domnul Gaberi la întrebările adresate de domnul Dudnic. De aceea îl invit la tribuna centrală pe domnul Gaberi. Și dacă sînt deputați care doresc să adreseze întrebări, după aceste două răspunsuri, veți putea adresa întrebări.

Domnule Gaberi,

Aveți microfonul, dar rugămintea mea este să oferiți răspunsuri succinte. Presupun că ați dat și răspuns în scris, după care domnul Dudnic va putea să intervină cu anumite precizări.

Poftiți.

Domnul Gheorghe Gaberi – *director general al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor:*

Mulțumesc, domnule Președinte.

Trebuie să dau citire întrebării, cred că, parvenită de la domnul deputat Dudnic, care scrie în limba rusă:

«У меня будет вопрос к директору ANSA Габерю Георгию. Значит, совсем недавно в Вулканештах был снят карантин в связи со вспышкой инфекционной болезни африканской чумы свиней. Карантин длился 85 дней, недавно этот карантин был снят. Обстоятельства в Вулканештах следующие: не имеется на данный момент бойни, где физические лица могут забивать животных для того, чтобы впоследствии продавать их на базаре. Таким образом, местное территориальное агентство ANSA вынуждает людей ездить и забивать скотину в соседнем Кагульском районе.

С учетом того, что на данный момент в Кагульском районе все еще в некоторых населенных пунктах действует карантин и есть риски того, что, забивая скотину именно в Кагульском районе, а затем везти ее обратно Вулканешты...»

Stimate domnule deputat,

Eu v-am trimis răspunsul. Colegii mei de la Vulcănești doar insistă ca să fie respectată legislația în acest domeniu. Cunoașteți foarte bine că, conform Legii nr. 221 și două hotărâri de Guvern, animalele pentru comercializare pot fi sacrificate doar în cadrul abatoarelor sau a punctelor de sacrificare. Nimeni nu insistă ca obligatoriu să fie transportate animalele în raionul Cahul, pot fi în oricare abator autorizat sanitar veterinar.

Ceea ce ține de riscul de a fi infectată carnea pe teritoriul raionului Cahul, vreau să vă dau asigurări că nu există acest risc. Focarul care unicul a rămas astăzi în satul Zîrnești se află cu totul în altă regiune a raionului și nu există acest risc. Nu le rămîne doar proprietarilor de animale să plece la orișicare abator pe teritoriul Taracliei, în Ceadâr-Lunga, acolo unde dumneavoastră știți că deja s-au soluționat problemele.

Toți sînteți la curent că această întrebare este pusă de o grupă de persoane care, din păcate, și au introdus în Vulcănești pesta porcină africană într-o gospodărie casnică, care întrețin animale de la 14 pînă la 30-40 de porcine sub fereastra vecinilor, le sacrifică acolo. Acest lucru nu poate fi tolerat, fiindcă există foarte mari riscuri ca noi să răspîndim această boală.

Eu cred că conducerea și a orașului Vulcănești, și a raionului, fiindcă problema se referă mai mult la orașul Vulcănești, ar putea să pregătească, să facă exact ca în alte raioane niște puncte de sacrificare simple, fiindcă nu trebuie așa mari investiții.

Noi am cheltuit în Vulcănești jumătate de milion de lei, pentru a menține această carantină 85 de zile și acești bani ar fi fost de ajuns ca în fiecare sat să avem un punct de sacrificare care este destul de simplu. De aceea domnii aceștia care nu respectă legislația și pun în risc sănătatea consumatorului, eu cred că trebuie să se conforme și să eliminăm această întrebare.

Noi v-am trimis un răspuns, dacă, cumva, există alte opinii, atunci sînt gata să le ascult.

Și a doua întrebare se referea la...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Gaberi,

Haideți cu prima întrebare. Domnul Dudnic vrea să facă anumite precizări, probabil.

Domnul Corneliu Dudnic:

Da.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Poftim, domnule Dudnic.

Domnul Corneliu Dudnic:

Господин Габерю, во-первых, хочу поблагодарить вас за то, что все-таки нашли время и ответили на запрос депутата, но в следующий раз можно делать это в более легких, упрощенных и быстрых формах, чтобы я вас не выдергивал, извините за выражение, в Парламент и мы такие вопросы решали в рабочем порядке.

Значит, несомненно, Закон № 221, о котором вы говорите, прописывает те вещи, о которых вы уже сказали. Ни у кого не вызывает сомнения, что закон носит обязательный характер и все должны исполнять закон на территории любого государства, но тем не менее хочу, чтоб и вы, и мы, и все остальные граждане нашего государства понимали, что законы должны давать возможность людям имплементировать их.

И если сегодня на территории района Вулканешты нет ни одной бойни, которая требует серьезных инвестиций со стороны, я не знаю, реального сектора, то есть физических лиц, экономических агентов или, может быть, даже государства, и на практике исполнение этого закона вызывает огромные проблемы, огромные трудности.

Вы сами знаете, лучше чем я, что значит для крестьянина поехать в Чадыр-Лунгу или в Комрат за 100 километров, с утра забить там скотину и успеть вернуться на базар в Вулканешты и продать ее. Это создает сложности огромные в повседневном быту для этих жителей.

Поэтому мое предложение: может, все-таки стоит рассмотреть реально возможность того, чтобы за государственный счет были построены эти бойни в тех районных центрах, где их нет. Может, государству стоит задуматься серьезно над тем, чтобы сделать какие-то инвестиции. Вы сами сказали, что были потрачены огромные деньги на карантин в Вулканештском районе, и эти деньги можно было направить на то, чтобы в Вулканештах была построена бойня за государственные деньги.

Давайте подумаем, может, это будет госпредприятие, которое мы создадим и будет администрироваться, например, вашим учреждением или в какой-то другой форме, но эту проблему нужно решать в срочном порядке. В противном случае Закон № 221 просто не будет иметь обязательный характер для физических и юридических лиц в нашем государстве.

Это по первой части. И хотелось бы на самом деле, чтоб вы, еще раз говорю, чтобы вы подошли к вопросу очень серьезно, потому что эта ситуация складывается не только в Вулканештском районе. Есть еще целый ряд районов в нашем государстве, где людям просто негде забивать скотину. Ездить за 100 километров, чтобы зарезать одного барашка, извините, но это на практике невозможно. Вы эти вещи понимаете, поэтому давайте серьезно подумаем об этом. Я хочу, чтоб вы в ближайшее время уже пришли с концептом. Сделали, может быть, какое-то технико-экономическое обоснование, определили, сколько это районов, какие инвестиции нужны, и давайте серьезно задумаемся над этим. Потому что вы говорите, что инвестиции небольшие, я не могу сейчас компетентно говорить об этих вещах, но знаю, что требуются серьезные инвестиции для того, чтобы построить бойню согласно всем нормам и стандартам.

Спасибо.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Domnule Gaberi,

Poftim, puteți trece la a doua întrebare.

Domnul Gheorghe Gaberi:

Da, bine, vă mulțumesc.

Noi am fost nevoiți, în regim de urgență, în ajunul sezonului de vânătoare să obligăm „Moldsilva” să pregătească așa puncte pentru a procesa mistreții recoltați. A durat două săptămîni. Trebuie să avem un teritoriu amenajat, trebuie să avem sursă de apă, trebuie să avem o masă, unde, tradițional, acest porc se tranșează și trebuie să fie medicul. Cel mai important este medicul care trebuie să supună examinării animalul viu și, ulterior, după sacrificare toate organele să constate dacă el nu prezintă risc pentru sănătate și să certifice acest animal.

Lucrurile acestea s-au rezolvat simplu în alte raioane: din fondurile primăriilor, din fondurile consiliilor raionale. Nu văd problemă în Vulcănești, mai ales că acolo sînt mulți agenți economici. Și dumneavoastră știți că alături cu Vulcănești, noi avem „Vest-Resurs” cu 20 de mii de porci, cu 200 de angajați. Eu în toată săptămîna... oamenii aceștia cînd fac un pas înainte, vin și se consultă. Ultima dată, vineri: să mai populăm cu porci sau sîntem supuși riscului?

De aceea este o problemă simplă. Eu cred că conducerea raionului, doamna Velixar cu primarul, ar putea găsi în timp de o săptămîna posibilități ca să amenajeze un punct cum se cuvine și noi să știm exact unde se află el, ca medicul să certifice animalele. Și e în interesul și al antreprenorilor, dar, în primul rînd, al consumatorilor.

Nu văd problemă, fiindcă am avut cazuri în multe raioane: Cantemir, Leova, unde s-au rezolvat pe parcursul unei luni. În UTA Găgăuzia, începînd cu martie 2017, personal doamna Bașcan s-a obligat, 3 luni a solicitat ca să rezolve problema asta cu agenții economici. Nu vrem să construim abatoare, puncte de sacrificare amenajate, unde deșeurile se colectează, fiindcă, în caz contrar, ele sînt aruncate pe cîmpuri. Știți foarte bine ce se întîmplă cu ele, că devin sursă de infecție cu pestă porcină.

De aceea, haideți să mobilizăm acolo organele locale. Oficiul ANSA este gata să se implice. Venim cu un proiect, o schiță foarte simplă pînă vor fi abatoare, fiindcă acolo abator este. „Vest-Resurs” poate asigura cu carne jumătate de Moldova și asigură, dar ei se tem să aducă porci străini pe teritoriul lor, fiindcă abatorul se află în interiorul întreprinderii, să nu introducă și infecție. Noi sîntem gata să sprijinim și avem cu ce să soluționăm această problemă, dar de mobilizat și populația, și de mobilizat și organele publice locale.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

La a doua întrebare...

Domnul Gheorghe Gaberi:

A doua întrebare ține de... dacă trebuie să o citesc, ține de reforma Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Oferiți doar un răspuns succint...

Domnul Gheorghe Gaberi:

Această reformă... iată ce vă referiți dumneavoastră că se comasează raionul Vulcănești cu Cahul și va fi o singură persoană juridică. Nu există persoană juridică la noile subdiviziuni ANSA. Nici un om nu va fi mutat din Cahul în Vulcănești. Scopul nostru e ca inspectorii să rămîna acolo, aproape de operatorii pe care îi supraveghează. Oficiul Vulcănești va rămîne acolo cu inspectorii. Vom avea doar un singur conducător, care nu va avea

ștampilă, nu va avea dreptul de persoană juridică, iar în Vulcănești va rămîne adjunctul lui. Nu vom lăsa nici un raion administrativ, pînă cînd nu va fi reforma poate administrativ-teritorială. La moment, rămîn comisiile pe situații excepționale în fiecare raion, de aceea nu afectează deloc.

Nu avem probleme de limbă, cum dumneavoastră spuneți aici. Noi cu colegii mei din raioanele UTA Găgăuzia comunicăm în orișicare limbă doriți. Ei au conștientizat că trebuie să știe limba de stat, deja rapoartele mi le prezintă în limba de stat. Și îi obligăm să învețe și limba engleză, fiindcă certifică marfa care pleacă în 80 de țări și acolo certificatele sînt în limba engleză.

De aceea nu văd probleme. Probabil, din neinformare că nu se comasează și nu vor avea statut de persoane juridice. Mai ales, nu vor fi deplasați inspectorii undeva la distanțe mari. Vrem să fie cît mai aproape, să evităm cheltuieli.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumim.

Domnule Dudnic,

Poftim.

Domnul Corneliu Dudnic:

Да, господин Габерь, хочу обратить ваше внимание на то, что данная проблема была озвучена всем коллективом работников Агентства ANSA в городе Вулканешты. Три недели назад, в один из понедельников, когда я устраивал прием граждан, ко мне на прием пришли, не хочу сейчас соврать, но большинство работников этого агентства, которые озвучили эту проблему и которые видят в этом сложности. Поэтому это не мои амбиции и капризы, а это мнение коллектива, который работает в городе Вулканешты, – это вам для информации. Это первое.

Второе. Я все-таки хотел бы, чтобы вы понимали, что несмотря на то, что для вас такие символические вещи: не будет печати у начальника Вулканешт, начальник Вулканештского агентства ANSA просто будет подчиняться Кагулу в этой ситуации, я хочу, чтоб вы все эти вещи рассматривали в том числе и через призму Закона об особом правовом статусе Гагаузии.

Гагаузия – это автономное территориальное образование, в котором как основа, как база этого образования заложены Законом об особом правовом статусе Гагаузии. Там написано, что Гагаузия в пределах своих компетенций решает все вопросы – культурного, в том числе экономического характера. И у депутатов Народного Собрания вот такие элементарные вещи, о которых вы говорите и которые вы называете элементарными и банальными, вызывают очень много вопросов. Потому что вот таким же методом за последние три года из

Гагаузии вывели целый ряд деконцентрированных служб, и тоже вроде бы ничего не предвещало никакой беды.

И поэтому я все-таки хочу, чтобы вы пересмотрели это решение, пообщались с коллективом, который работает на территории Вулканештского филиала вашего агентства. И тогда, может быть, будет внесено изменение в то постановление Правительства, которое было утверждено Правительством, где, к моему большому сожалению, Башкан Гагаузии, как обычно, не высказалась по этому вопросу.

И если возвращаться к первой проблеме, там, где вы говорили о том, что глава автономии взяла на себя обязательства в течение трех месяцев решить проблему с бойней в Вулканештском районе и, в принципе, во всей Гагаузии, то я, например, ни разу не слышал, чтобы эти вопросы поднимались на заседаниях Исполнительного комитета.

Поэтому, с одной стороны, я с вами согласен, нам всем вместе нужно мобилизовать местные власти, и если на это нужны не такие большие бюджеты, как я себе представлял, то я думаю, что в бюджете Гагаузии в 2019 году найдутся деньги для того, чтоб построить бойню в Вулканештском районе с учетом того, что бюджет автономии будет порядка 1 миллиарда леев на 2019 год.

Спасибо большое.

Domnul Gheorghe Gaberi:

Mulțumim frumos.

Acolo va trebui 50–100 de mii de lei, nu trebuie milioane pentru a face punctul de sacrificare.

În rest, trebuie să cunoașteți că Vulcănești e un raion foarte mic. Noi deja de doi de zile nu avem inspectori pe mai multe domenii, și atunci când carantina am menținut-o 85 de zile, au stat inspectorii din Cahul, din alte subdiviziuni unde-i deplasăm.

Nu văd absolut nici o problemă aici că nu are nuanță etnică. Serviciul nostru este profesional, însă sînt gata să discutăm. Spuneți, unde e problema? Problema constă că nu avem oameni în Vulcănești. Și eu mă voi întîlni cu colectivul meu de acolo, cu conducerea nu o dată am vorbit, ca să înțeleagă toți. Din păcate, asta e situația. La un salariu de 3 mii de lei este aproape imposibil să angajăm o persoană care să stea în focare, care să vorbească engleza, să știe calculatorul. Sînt probleme care trebuie soluționate.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, mulțumim, domnule Gaberi, pentru aceste răspunsuri.

Puteți, așa cum ați menționat, să vă deplasați, să vă întîlniți suplimentar și cu domnul Dudnic, cu oamenii de acolo din teritoriu.

Dar, oricum, vă mulțumim pentru prezența dumneavoastră în Parlament și răspunsurile pe care le-ați oferit.

Vă dorim mult succes și să aveți o zi bună.

Domnul Gheorghe Gaberi:

Vă mulțumim frumos.

Domnule Dudnic,

Ușile-s deschise. Dacă nu am răspuns la telefon, eram ocupat, dar v-am scris pe urmă.

Bine.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumim.

Deschidem ora pentru a adresa întrebări.

Doamnă Bodnarenco,

Aveți microfonul.

Doamna Elena Bodnarenco:

Mulțumim.

18 лет назад прекратили свою деятельность в результате аварии очистные сооружения города Сорок. За 18 лет воды в Днестре утекло много, вода эта чистой не была, воду эту потребляли жители различных населенных пунктов, включая муниципий Кишинэу. Находились разные варианты разных предложений по строительству очистных сооружений. Наиболее реальный вариант был найден в 2014 году, но в связи со сменой различных властей, очевидно, не было политической воли для того, чтобы пройти по пути строительства очистных сооружений по предложенному варианту.

Во всяком случае ситуация на сегодняшний день такова: в городе Сорока, в городе с 37-тысячным населением и с наличием промышленных предприятий, не работают очистные сооружения.

Не так давно в прессе я нашла информацию о том, что для района Ниспорень, например, на следующий год в госбюджет закладываются 80 миллионов леев для строительства стадиона, несмотря на то, что существует уже футбольная площадка. Для других городов находятся средства. Почему-то город Сороки стоит отдельным... особняком стоит в ряду городов Республики Молдова, потому что для него финансирование не находится.

Проблема очистных сооружений, проблема загрязнения Днестра не является чисто городской проблемой, тем более что бюджет города, да и бюджет района, вместе взятые, недостаточны для того, чтобы построить такой дорогостоящий объект.

Мой вопрос адресую Правительству Республики Молдова: какие конкретно шаги будут предприняты для того, чтобы в 2019 году начать строительство очистных сооружений в городе Сорока? Закладываются ли хоть какие-то деньги в государственный бюджет хотя бы на подготовку технического проекта? У нас ведь есть и национальный экологический фонд. И какими будут эти очистные сооружения, я имею в виду технологии, либо не делается вообще ничего?

Ответ прошу дать в письменном и устном виде на заседании Парламента.

Второй вопрос также адресую Правительству.

В 2014 году в качестве примара города Сорока я получила заверение от Правительства о том, что в 2015 году в городе Сорока будет открыта свободная экономическая зона, что город Сорока включен в план Правительства в части открытия свободных экономических зон. Однако на сегодняшний день уже заканчивается 2018 год, а ни свободной экономической зоны, ни индустриального парка в городе Сорока не открыто.

Я прошу ознакомить меня с планами Правительства по строительству, по открытию свободной экономической зоны в муниципии Сорока, одном из шести самых крупных городов после Кишинева и Бельц.

Ответ прошу дать в письменном и устном виде на заседании Парламента.

Спасибо.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc, doamnă Bodnarenco.

Cred că Secretariatul a menționat aceste întrebări.

Dacă nu mai sînt alte întrebări...

Doamnă Șupac,

Iertați-mă, n-am văzut.

Poftim.

Doamna Inna Șupac:

Întrebarea mea este adresată către Consiliul Coordonator al Audiovizualului. În data de 7 septembrie 2018, postul de televiziune „Publika TV” a răspîndit mai multe reportaje cu următorul conținut, citat: „Este foarte important să înțelegem în ce constă situația actuală de la Berlin. Diplomații și angajații din reprezentanța Moldovei la Berlin sînt amenințați cu moartea, de asemenea și copiii lor, că li se taie capurile. Și această amenințare a venit din partea unui grup de persoane care ar avea

niște legături și ar face parte din aceeași organizație din care sînt și acei 7 persoane turci expulzați din Republica Moldova.

Cît de departe pot să meargă, în sens de răzbunare, de ce nu, cei care țin cu cetățenii turci expulzați din Moldova. Cert este că Ambasada și tot Corpul diplomatic au suferit o evacuare, la solicitarea serviciilor speciale de la Berlin s-a întîmplat lucrul acesta. Polițiștii le-au cerut angajaților diplomatici să-și ia copiii de la școală. De altfel, vă reamintim că și copiii diplomaților sînt amenințați că li se taie capurile, așa că amenințarea cu moartea în Ambasada Republicii Moldova din Berlin.”. Citat închis.

În acest context, în data de 14 septembrie, eu am transmis o solicitare pe numele domnului Tudor Ulianoschi, ministrul afacerilor externe și integrării europene, ca să-mi răspundă la mai multe întrebări în ceea ce ține de situația privind Ambasada noastră la Berlin.

Recent, în data de 24 octombrie a anului curent, am primit, în sfîrșit, un răspuns semnat personal de către ministrul Ulianoschi și dau două citate din acest răspuns: „Ambasadorul Republicii Moldova în Republica Federală Germania Oleg Serebrian, unilateral, a luat decizia de a sista temporar pe durata protestelor din ziua respectivă a activității misiunii diplomatice.”

Și un alt citat: „Potrivit informațiilor oferite de ambasadorul Serebrian, niciunul din colaboratorii misiunii și membrii familiilor lor nu au primit amenințări personale.”. Citat închis din răspunsul domnului ministru Ulianoschi.

Și în acest context, întrebarea mea față de Consiliul Coordonator al Audiovizualului este următoarea: ce măsuri a întreprins CCA față de postul de televiziune „Publika TV” și proprietarul acestuia, domnul Vlad Plahotniuc, pentru răspîndirea unor știri false?

Răspunsul rog să fie dat în scris, dar și personal de la tribuna Parlamentului.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc, doamnă Șupac.

Nu mai sînt alte întrebări.

Declar ședința închisă.

Vă doresc tuturor o zi bună.

Ne vedem săptămîna viitoare.

Ședința s-a încheiat la ora 13.36.

*Stenograma a fost pregătită spre publicare
în Secția pentru lucrările plenului Parlamentului
din cadrul Direcției generale documentare
parlamentară a Secretariatului Parlamentului*